

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra církevních dějin

Diplomová práce

CHARITATIVNÍ PÉČE V DĚJINÁCH ADVENTISMU
NA ÚZEMÍ ČESKÝCH ZEMÍ

Vedoucí práce: ThDr. Rudolf Svoboda, Th.D.

Autor práce: Csaba Čák

Studijní obor: Teologie služby

Ročník: II.

2011

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

31. března 2011

.....

Děkuji vedoucímu diplomové práce ThDr. Rudolfu Svobodovi, Th.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále děkuji pracovníkům Unie CASD a vydavatelství Advent – Orion, za jejich laskavý přístup k mým badatelským potřebám. Dále děkuji Bedřichovi Jetelinovi za myšlenky, které mi vnuknul při uvažování nad tématem a další podporu při tvorbě práce. Můj dík patří i nejbližší rodině, která mě při tvorbě této práce všemožně podporovala.

OBSAH

1	Úvod.....	6
2	Vznik adventismu	8
2.1	Hnutí millerismu a počátky adventismu	8
2.2	Adventismus v českých zemích	12
3	Specifika charitativní péče v adventismu	17
4	Charitativní, sociální a pastorační péče v adventismu	21
4.1	Diakonie v adventismu.....	21
4.2	Chudinské pokladny.....	22
4.3	Sbírky	23
4.4	Lékaři a zdravotníci v misii.....	24
4.4.1	MUDr. Vilém Lešovský s manželkou	24
4.4.2	MUDr. Milena Šimečková – Kubičiková	25
4.4.3	Manželé Škrlovi.....	26
4.4.4	MUDr. Milan Moskala s rodinou	27
4.5	Pomoc Rusku	28
4.6	Dětské ozdravovny.....	29
4.7	Dobročinné kroužky Tabita.....	34
4.7.1	Tabita v číslech	37
4.7.2	Tabita v jednotlivých městech	38
4.8	Spolek pro péči o zdraví.....	40
5	Charitativní péče církve adventistů po listopadu 1989.....	49
5.1	Církev pomáhá	49
5.2	Roudnická nadace naléhavé pomoci	50
6	Adventistická nadace pro pomoc a rozvoj-ADRA	52
6.1	Nadace ADRA	54
6.2	Občanské sdružení ADRA	57
6.2.1	Zahraniční humanitární projekty	59
6.2.2	Zahraniční rozvojové projekty.....	63
6.2.3	Domácí projekty	66
6.2.4	Vzdělávací projekty	67

7	Pastorační péče CASD	69
7.1	Důležitost pastorační péče.....	69
7.2	Duchovní služba Armády České republiky.....	70
7.3	Vězeňská duchovenská péče	71
7.4	Nemocniční duchovenská péče	72
8	Závěr	74
9	Seznam použitých zdrojů.....	77
10	Seznam zkratk	85
11	Příloha I.....	86
12	Abstrakt.....	94
13	Abstract.....	95

1 ÚVOD

Církev adventistů sedmého dne proniká do českých zemí před více než sto lety. Od té doby se v společnosti etablovala a v průběhu let také vykazuje nemalé množství charitativní, sociální a humanitární činnosti v různých oblastech. Sám patřím mezi adventisty a zajímá mě oblast dobročinné péče o druhé. Také obor mého studia je, kromě jiného, zaměřen na oblast křesťanské služby. Inspirací ke zkoumání dějin charitativní péče církve adventistů v českých zemích pro mne byl můj kolega Bedřich Jetelina. Kromě zmíněného kolegy mě k hlubšímu zkoumání tématu inspirovala sociální péče církve v minulosti, o které jsem měl jen zběžné znalosti a činnost humanitární organizace ADRA, kterou církev adventistů založila.

Cílem této práce je popsat charitativní, sociální a humanitární působení církve adventistů v dějinách s geografickým ohraničením na prostor českých zemí. V úvodu práce nastíním počátky adventismu v jeho kolébce, v Severní Americe. Zaměřím se stručně na myšlenkové podhoubí, ze kterého adventismus vyrůstá a na další dobová specifika, která na dlouhá léta formují život a praxi církve. Dále stručně popíšu historický vývoj církve adventistů u nás. Objasnění jednotlivých dějinných etap rozvoje církve adventistů v našem prostředí může být důležité pro porozumění objemu a obsahu charitativní péče, kterou v minulosti provozovala. Pozornost budu věnovat také teologickým a dalším specifickým adventismu, která mají dopad na dobročinnou péči církve.

V jádru práce popíšu formu a náplň charitativní, sociální, pastorační a humanitární péče adventistů v našem prostoru. Zkoumané oblasti charitativní práce církve sestavím pravděpodobně tematicky, ovšem s přihlédnutím na dějiny adventismu v ČR.

Abych dosáhl cíle práce, provedu výzkum v archivních materiálech, periodikách i dalších zdrojích historických informací souvisejících s tématem. Bádat budu v Národním archivu ministerstva vnitra, dále v archivu Unie Církve adventistů sedmého dne, v archivu církevního nakladatelství Advent – Orion apod. Pozornost věnuji také rozhovorům s pamětníky doby minulé a publikacím o dějinách církve adventistů ve světě a u nás. Pokusím se také, obeznámit s některými paměťmi zesnulých členů církve adventistů, které byly u nás v knižné podobě vydané. Výsledky mého bádání porovnam s již existujícími zdroji informací o historii církve adventistů v českých zemích a to z důvodu lepšího porozumění dějinnému rámci dobročinné služby církve adventistů

v ČR. Zjištěná historická fakta rozepíšu ve formě psaného textu, který v případě potřeby doplním o přehlednou tabulku.

Do přílohy umístím fotografie a další obrazový materiál, který by mohl práci obohatit a zvýraznit kontury zkoumaného tématu.

Uvědomuji si, že přede mnou se ještě nikdo nepustil do zpracování tohoto tématu a proto se vydávám na nepředvídatelnou cestu. Budu se muset probrat množstvím materiálů, pročíst články v periodikách a hledat náznaky zkoumaného tématu ve vzpomínkách pamětníků. Každopádně mě toto téma zajímá a tak se pokusím o jeho důstojné zpracování.

Při zpracování diplomové práce použiji metodu přímou a komparativní.

2 VZNIK ADVENTISMU

2.1 Hnutí millerismu a počátky adventismu

Adventismus přichází na svět v Severní Americe v první polovině 19. století. Nevznikl v myšlenkovém vzduchoprázdnu. Teologické a reformační směry, které byly v té době populární, ovlivnily také vývoj myšlení v adventismu. Jedním z takových směrů byl *restauracionismus*. Restauracionisté zastávali názor, že je potřeba odstranit všechny pozůstatky tradic v učení Bible a tak bude dovršena reformace, která započala v 16. století. Dalším z cílů tohoto hnutí byla snaha pevně zakotvit, zejména učení Nového zákona, v církvi. Jediným vodítkem pro víru i denní život byla Bible. Pro vše co prosazovali, hledali biblické zdůvodnění. Zásadu *sola scriptura* chápali mnohem radikálněji, než reformátoři 16. století.¹ Duch restauracionismu poznamenal adventismus například v tom, že adventisté dodnes odmítají vše, co je spojováno s jakoukoliv tradicí. Ať už se jedná o tradice spojené se slavením křesťanských svátků, nebo jde o tradici ve smyslu předávání křesťanské víry od dob apoštolů. Tři členové jedné z odnoží zmíněného hnutí, která se nazývala *Christian Connexion*, byli také vlivnými zakladateli adventismu.²

Kromě restauracionismu ovlivnil vývoj adventismu také *Deismus*. Deisté sice uznávali metafyzické principy křesťanství, ale kritizovali, nebo zcela odmítali vše, co v něm přesahuje lidské chápání a schopnosti. Zpochybněny byly zázraky, nadpřirozený původ Bible apod. James W. Sire, charakterizuje deismus slovy: „*zjevení slovem v Písmu bylo nahrazeno přítomností Rozumu, „Boží svíce“ v mysli člověka, případně institucí, „vnitřním světlem.“*³ Sám W. Miller, průkopník adventismu byl deistou. On a další pionýři adventismu se opírali také o zásadu, že Bůh může vést k poznání pravdy věrné jedince, i když neznají řečtinu a hebrejštinu.⁴ První adventisté se na Písmo dívali zrakem *Jacksoniánů* tj. těch, „*kteří věřili, že prostí lidé jsou schopni porozumět Bibli*

¹ Srov. KNIGHT, G., R. *Hledání identity*. Praha: Luxpress, 2007, s. 28-29.

² Tamtéž, s. 30.

³ SIRE, J., W. *Za novými světy*, Praha: Návrat, 1991, s. 38.

⁴ Srov. KNIGHT, G., R. *Hledání identity*. Praha: Luxpress, 2007, s. 32.

bez pomoci odborníků.“⁵ Dodnes jsou adventisté velmi racionálně založeným společenstvím, které téměř vytěsnilo emoce z prožívání víry.

Mezi další myšlenkové, filosofické a teologické proudy, které ovlivnily počátky adventismu, patří *anabaptismus*, filozofie *zdravého rozumu*⁶ Thomase Reida, *puritanismus*, *metodismus* apod.⁷

Nejvýraznější osobností, díky které se začaly rodit myšlenky adventismu, byl baptista, svědomitý farmář a deista z Low Hamptonu, ve státě New York – William Miller (1782 – 1849). Miller nabyt podrobným studiem Bible⁸ přesvědčení, že v roce 1843 nastane druhý příchod Ježíše Krista. K tomuto závěru došel zejména na základě četby starozákonní knihy Daniel. Samostudiu Bible se věnoval několik desítek let.

Velkou zásluhu na tom, že se výsledky biblického bádání Williama Millera dostaly mezi další věřící, měl Joshua V. Himes. Himes byl „vlivným Bostonským kazatelem a také uznávaným vůdcem mezicírkevního hnutí „*Christian Connexion*“ za nastolení pozemského milénia prostřednictvím rozsáhlých reforem sociálních a reforem jednotlivců.“⁹ Když se Himes doslechl o výsledcích Millerova studia Písma, naléhal na něj, aby se o své závěry podělil s dalšími věřícími křesťany. Po počátečním váhání Miller souhlasí a od roku 1839 přednáší své výklady Bible na veřejných církevních setkáních. Záhy si získává obdiv posluchačů a zástup následovníků. Joshua V. Himes byl vynikajícím marketingovým stratégem a novátorem. Díky jeho schopnostem začínají příznivci Millerova hnutí již v roce 1840 vydávat časopis s dvoutýdenní periodicitou pod názvem *Signs of the Time*. O dva roky později také deník *Midnight Cry*. „Jen v roce 1842 bylo během pěti měsíců rozšířeno více než 600 000 výtisků

⁵ KNIGHT, G., R. *Hledání identity*. Praha: Luxpress, 2007, s. 36.

⁶ V anglickém originálu-Common sense.

⁷ Viz JETELINA, B. *Adventisté sedmého dne a postmoderna*. České Budějovice, 2010. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce J. Vokoun.

⁸ Metoda jeho studia spočívala v systematickém srovnávání jednotlivých částí Písma. „Začal jsem u Genesis,“ napsal Miller, „a četl jsem verš po verši.“ *Nepostoupil jsem dále, dokud mi nebyl význam těchto textů natolik objasněn, že mne opustili pochybnosti. Kdykoliv jsem narazil na nejasnou stať, srovnával jsem ji se všemi souvisejícími místy Bible s pomocí Crudenovy biblické konkordance.*“

Viz KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 16.

⁹ Tamtéž.

Midnight Cry.¹⁰ Díky vydavatelské činnosti se poselství hnutí Milleritů rozšířilo do všech nejlidnatějších měst ve Spojených státech.

Prozatím nemá hnutí organizovanou církevní strukturu. Millerité se však několikrát sešli na Generální konferenci, kde se řešili věroučné a organizační záležitosti. Teprve s příchodem roku 1843 nastal čas masivních odchodů členů z mateřských církví. „*V tom čase se dle různých odhadů k hnutí hlásilo 10 000 – 100 000 amerických křesťanů.*“¹¹

Miller nepřestával ve studiu poselství Bible týkajícího se druhého příchodu Ježíše Krista. Konečné datum druhého příchodu stanovil na 22. říjen 1844. Poselství bylo natolik přesvědčivé, že si millerité nijak nezajišťovali budoucnost. „*Mnozí nesklízeli úrodu, zavírali své obchody, vzdávali se svých zaměstnání.*“¹² Onen velký den se však pro následovníky millerismu stal velkým zklamáním. Vzrušení z očekávaného příchodu vystřídal naprostý zmatek. Zklamání bylo třeba nějak vysvětlit a tak se ve výkladu události 22. října 1844 hnutí rozdělilo na několik proudů.

Nevýznamnější se stala skupina vedená Joshuou V. Himesem. „*V domnění, že správně určili událost (druhý Kristův příchod) došli k závěru, že se zmýlili ve výpočtu času.*“¹³ Další skupina vzešlá z velkého zklamání tvrdila, že došlo k duchovnímu návratu Krista na zem¹⁴ (čas i událost byla správná). Třetí seskupení se domnívalo, že čas byl správně, ale interpretace události, která se odehrála, byla mylná.¹⁵ Bylo potřeba objasnit onu událost, která se odehrála. K jejímu definitivnímu osvětlení pomohlo 23. října 1844 vidění, které obdržel farmář Hiram Edson. „*Zdalo se mi, že se před mýma očima otevírají nebesa...jasně a zřetelně jsem viděl, že místo aby náš velekněz (Kristus) desátého dne sedmého měsíce na konci 2300 dnů¹⁶ sestoupil z nebeské svatyně svatých na zem, vstoupil toho dne do druhého oddělení svatyně, kde měl před svým příchodem*

¹⁰ KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 18.

¹¹ PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 22.

¹² KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 23.

¹³ Tamtéž, s. 27.

¹⁴ Srov. KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 23.

¹⁵ Tamtéž, s. 28.

¹⁶ Na základě proroctví ze starozákonní knihy Daniel 8,14 o 2300 večerech a jitrech v kombinaci s letopočty v židovském kalendáři dospěl William Miller k závěru, že Kristus přijde někdy mezi 21. březnem 1843 a 21. březnem 1844. Hiram Edson tento předpoklad na základě svého vidění ještě propojil s textem v novozákonní knize Zjevení Jana, kde se v 10. kapitole hovoří o knize, jež byla v ústech sladká jako med, ale v žaludku zhořkla. Tehdejší událostem porozuměl tak, že zkušenost milleritů se zvěstováním Danielova proroctví je identická s touto hořko-sladkou zkušeností. Srov. KNIGHT, G. R., *Adventismus v proměnách času*, Praha: Advent-Orion, 2003, str. 29.

*na naši zem ještě vykonat určité dílo.*¹⁷ Uvedené vidění pomohlo najít vysvětlení, proč nastalo ono velké zklamání. Metodistický farmář H. Edson, spolu s pány Crosierem a Hahnem, po důkladném studiu Bible dospěl k novému chápání role svatyně v proroctví knihy Daniel. Z následovníků tohoto proudu se začalo rozvíjet hnutí, které dále propracovávalo svoji teologii a stalo se základem adventismu, který trvá dodnes. Významnou roli sehrála ve formování věrouky, ale také organizační struktury církve, Ellen Gould Whiteová, roz. Harmonová. Po sedmdesát let se jí dostávalo od Boha vidění, které brala církev vážně a činí tak dodnes. Církevní historik George Knight se o jejím působení vyjadřují slovy: „Zpočátku měla malou autoritu. Většina věřících ji vnímala jen jako jeden z mnoha hlasů. Postupně však členové rozvíjející se církve začali uznávat její prorocké poselství a přijímat je jako prostředek Božího vedení v krizovém období na koci času.“¹⁸

Od šedesátých let 19. století se utváří organizace církve a zakládají se první oficiální sbory adventistů sedmého dne. V roce 1863 fungovalo již 125 sborů se zhruba 3500 členy.¹⁹

Církev adventistů sedmého dne (dále jen CASD) má zastupitelskou organizační strukturu. To znamená, že i když je výkonná moc svěřena voleným zástupcům a výborům, rozhodující pravomoci mají členové jednotlivých sborů.

Celosvětová organizace církve se stabilizovala na těchto čtyřech úrovních:

Sbor - je lokální organizované společenství jednotlivých věřících.

Sdružení - je organizované společenství sborů v určitém státě nebo území.

Unie - spojuje několik sdružení do jednoho celku.

Generální konference - jako nejvyšší organizační jednotka sjednocuje všechny unie na světě. Její činnost na území celých kontinentů koordinují tzv. divize. Naše unie je součástí Euro-Africké divize.

Od dob prvních průkopníků se církev rozšířila na všechny světové kontinenty. Z hnutí se postupně stala organizovaná církev. Ke konci roku 2009 měla církev adventistů ve světě „16 307 880 členů. Dále 68 225 sborů, 5 899 základních škol, 1 748

¹⁷ KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 29.

¹⁸ Tamtéž, s. 32.

¹⁹ Viz PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 22.

*středních škol, 1 905 vysokých škol, 167 nemocnic a sanatorií, 174 domovů důchodců a sirotčinců, 351 lékařských zařízení, 63 publikačních center a vydavatelství, 13 mediálních center, apod.*²⁰

2.2 Adventismus v českých zemích

I když se průkopníci adventismu 19. století zdáli být „*váhavými misionáři*“,²¹ poselství adventismu si našlo cestu do Evropy. Stalo se tak díky františkánskému mnichovi a později baptistickému pastrovi polského původu Michaeli Belina Czechowskemu. Do Londýna přicestoval jako misionář z pověření *Advent Christian Union of Boston* 6. června 1864. Působit začal v severoitalských Alpách. Přesněji v údolích Piemontu, tradiční oblasti Valdenských.²² Později se přesunul do Švýcarska, kde založil také nakladatelství a tiskárnu. Czechovského působení bylo první misijní vlašťovkou financovanou spíše ze soukromých zdrojů. Předcházelo oficiální církevní misijní činnosti v Evropě, která začala působením Johna N. Andrewse v roce 1874. Ovšem adventismus se do českých zemí dostává až působením Andrewsova následovníka Ludwiga Richarda Conradiho²³ (1856 – 1939). Zaměřil se na německy mluvící oblasti a za středisko svého působení si vybral Hamburg. V misijním centru, které tam založil, se věnoval zejména školení kolportérů. Ti rozšiřovali tiskoviny tištěné hamburským církevním nakladatelstvím. V roce 1886, kdy L. R. Conradi přišel do Evropy, bylo na celém kontinentu asi 1000 členů církve adventistů. Avšak díky jeho neobyčejnému úsilí nacházíme v roce 1914 v Evropě přes 33 000 adventistů.²⁴

Prvním adventistou sedmého dne na území Čech se stal Antonín Šimon.²⁵ Původně baptista s citem pro duchovní otázky pracoval v roce 1890 jako účetní v továrně

²⁰ General Conference of Seventh-day Adventists, *147th Annual Statistical Report – 2009* [online], Old Columbia Pike, Silver Spring, Maryland, USA: General Conference of Seventh-day Adventists, © 2011, [cit. 10. března 2011]. Dostupné na WWW:

<<http://www.adventistarchives.org/docs/ASR/ASR2009.pdf#view=fit>>.

²¹ KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*, Praha: Advent-Orion, 2003, s. 83.

²² PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 23.

²³ Tamtéž, s. 25.

²⁴ Tamtéž, s. 26.

²⁵ DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, Praha: Luxpress, 2008, s. 17.

v Hannoveru. Někdo jej přihlásil k odběru časopisu *Herold der Wahrheit*, který v té době vydávali adventisté. Šimon přijal poselství adventistů. Nějakou dobu se snažil prezentovat v místním baptistickém sboru nové poselství, které přijal. Nebyl však úspěšný a tak se rozhodl odcestovat do Čech.²⁶ Usadil se v Nové Vsi u Veltrus. Netrvalo dlouho a o Antonínovi Šimonovi se dozvěděl i pilný evangelista L. R. Conradi. Ten neváhal a pověřil Šimona překladem několika brožur a traktátů do češtiny. Později o tom napsal: „*Dozvěděl jsem se o jednom baptistovi v Čechách, se kterým si dopisujeme od doby, kdy byl obchodně v Německu. Ted' zcela přijal pravdu a překládá naše publikace do svého jazyka.*“²⁷ Jelikož na území Československa neexistoval sbor církve adventistů, přihlásil se Šimon dopisem ke „*křesťanské církvi adventistů od sedmého dne.*“²⁸ Dopis odeslal na okresní hejtmanství ve Slaném.²⁹ V roce 1896 se Antonín Šimon stěhuje z Nové Vsi do Prahy, kde pokračuje v šíření traktátů a brožur. Dne 1. října 1901 oficiálně zahájil svou kazatelskou činnost v Praze J. P. Lorenz.³⁰ Díky jeho práci došlo ke zrodu prvního sboru v centru Prahy na Staroměstském náměstí v bytě Antonína Šimona. V roce 1914 dosáhl počet adventistů na území českých zemí čísla 750.³¹

Rakousko-Uherská ústava z roku 1867 zajišťovala svým občanům základní občanská práva, jako byla i svoboda vyznání. Ovšem jak tento, tak i další zákony neuznaná vyznání omezovaly a tak nebyl prostor pro náboženskou svobodu zcela zajištěn. Adventismus v období před první republikou zápasil s nepřijetím a netolerancí jak úřadů, tak dalších křesťanských konfesí.

Navzdory situaci postupovala misijní práce adventistů zdárně vpřed i během první světové války. Dle německého raně adventistického periodika *Zionswächter*, „*dosáhl*

²⁶ PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 27.

²⁷ CONRADI, L., R. *The week of prayer in Europe*, Review and Herald, 21. 2. 1893, č. 8, s. 118 (vlastní překlad).

²⁸ Archiv unie Církve adventistů sedmého dne Praha (dále jen ACASD), kart. 5.1.

²⁹ Viz příloha I, obr. 1.

³⁰ HUENERGARDT, J., F., *Our work in the Austria – Hungarian and Balkan Mission Field*. Review and Herald, 24. 6. 1902, č. 25, str. 13n.

³¹ General Conference of Seventh-day Adventists, *Fifty - second Annual Statistical Report – 1914* [online]. Old Columbia Pike, Silver Spring, Maryland, USA : General Conference of Seventh-day Adventists, © 2011, [cit. 10. března 2011]. Dostupné na WWW: <http://www.adventistarchives.org/doc_info.asp?DocID=118952>.

*koncem roku 1918 počet adventistů v českých zemích 1200 členů.*³² Nové společenské poměry, státní zřízení a početný růst vedly adventisty k promýšlení správné struktury, která by co nejvíce odpovídala požadavkům organizace. Základ pro církevní zřízení, které s určitými obměnami trvá dodnes, byl vytvořen na první poválečné konferenci adventistů v Brně, 13.-19. listopadu 1919.³³ Vzniká Československá³⁴ unie CASD se čtyřmi sdruženími. Kromě vnitřní reorganizace nastala konečně vhodná doba i k registraci u státních úřadů. Ještě před zmíněnou konferencí církve v roce 1919 se místní sbory pokoušely o založení spolků s lokální působností. Ovšem až pokus z 26. listopadu 1922, kdy bylo u Zemské správy politické na Moravě zažádáno o registraci spolku *Československá jednota adventistů sedmého dne v Brně*, skončil úspěšně. Rozhodnutím ze dne 30. listopadu 1922, kdy se zemská správa rozhodla spolek nezakázat, byla registrace dovršena.³⁵ Ustanovující schůze se konala 18. prosince 1922 a o tři dny později byla zemskou správou vzata na vědomí.³⁶ Období, kdy je adventismus v českých zemích spolkem, končí až žádostí o státní uznání církve, která byla sepsána 18. dubna 1948 a odeslána Ministerstvu školství a osvěty.³⁷ Tehdejší Státní úřad pro věci církevní svým výnosem ze dne 15. července 1950 uznává CASD jako církev, na kterou se vztahují ustanovení zákona č.218/49 sb.³⁸

Ani ne rok poté Ministerstvo vnitra Československé republiky (dále jen ČSR) výnosem ze dne 26. dubna 1951 v podstatě znemožnilo jakoukoliv sociální práci církve. Výnos vydaný ve spolupráci se státním úřadem pro věci církevní s podnadpisem „*O postupu vůči církvím a náboženským spolkům a náboženským sektám*“³⁹ měl za hlavní cíl potírání sekt. Mnohem závažnějším důsledkem tohoto usnesení však bylo omezení a potlačení charitativní činnosti církví. Dále byly zrušeny všechny spolky, jež zastřešovaly církve dříve státem neuznané a také vedlejší církevní organizace. Jednalo se především o misijní a dobročinné a spolky. Jen výjimečně byly některé zachovány –

³² PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha : Advent-Orion, 2009, s. 48. Viz citát ze *Zionswächter*.

³³ Národní archiv Praha (dále jen NA Praha), fond Církev adventistů sedmého dne v Česko-slovenské republice (dále jen fond C-ADV), kart. (dále jen kart.) 1, inv. č. 1.

³⁴ Někdy je také užíván název Československá jednota CASD.

³⁵ Moravský zemský archiv v Brně, Policejné ředitelství Brno, fond B 26, kart. 3248, inv. č. 36/51.

³⁶ Tamtéž. Dále viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 3, inv. č. 11.

³⁷ NA Praha, fond C-ADV, kart. 3, inv. č. 9.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ NA Praha, fond Státní ústav pro věci církevní (dále jen SÚC), kart. 24., inv. č. 94.

např. Kostnická jednota a Česká katolická charita.⁴⁰ Tento krok komunistické strany byl nepochybně jedním z neúčinnějších činů ve snaze vytlačit církev z veřejného prostoru. Navíc tímto způsobem vzala KSČ církvím neodmyslitelnou součást jejich života, jakou jistě sociální a charitativní péče byla. Jako by tělo církve ztrátou možnosti vykonávat tuto péči přišlo o jeden z životně důležitých orgánů.

Do ještě svízelnější situace se adventismus dostává v říjnu 1952, kdy dochází k zákazu církve. „*Vzhledem k tomu, že činnost ústředí církve adventistů se nevyvíjela v souladu s ústavou a zásadami lidově demokratického zřízení, odnímá Státní úřad pro věci církevní v Praze dnem 1. října 1952 tomuto ústředí souhlas.*“⁴¹ CASD je po dvou letech od uznání státem zrušena a veškerý majetek, včetně finančních prostředků, zkonfiskován. Činnosti, kterým se adventisté věnovali od svých počátků, byly zakazovány. Další perzekuce se týkala představitelů církve, ale pronásledování dopadlo i na běžné členy. Charitativní a sociální péče byla na několik desítek let pozastavena. Zaměstnanci církve nastupovali většinou do dělnických profesí. Tato rána byla v historii adventismu v českých zemích tou nejtvrdější. Nicméně ani zákaz nepřiměl členy církve ke kapitulaci. I když v podzemí a pod značným drobnohledem státních orgánů žije adventismus dál. Nemají pomyšlení na jakoukoliv charitativní péči, jelikož by ji sami potřebovali. Přicházejí tresty za sobotní absence dětí ve školní lavici, za absence z pracovních sobot v zaměstnáních a další. Postihy se zostřují a bývalí kazatelé jsou pod pečlivějším drobnohledem úřadů. Mnozí z nich, spolu s oddanými členy církve, nastupují na nucené práce do uranových dolů, či na jiné tresty odnětí svobody. Státní správa se všemožně snažila tlumit život církve, která se adaptovala na nové poměry. Otravovala věřícím život domovními prohlídkami, zabavováním literatury a jinými represemi.⁴² Navzdory útlaku se církev dokázala vyrovnat se ztrátami a dokonce zaznamenala početní růst. Státní úřady se tedy raději rozhodly církev oficiálně opět povolit. Spíše než s ní bojovat jako s podzemním hnutím, chtěli ji mít na očích. Tak se 18. září 1956 církev adventistů, po několikaměsíčním vyjednávání dočkala opětovného

⁴⁰ Viz PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 102-103.

⁴¹ Viz ACASD, kart. 9/I.4.

⁴² Viz PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 118-119. Dále také DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*. Praha: Luxpress, 2008, s. 56-57.

povolení.⁴³ Život církve je však poznamenán nedostatkem prostředků k jakékoliv činnosti. Ten způsobilo zabavení veškerého jmění státními orgány před čtyřmi lety. Proto se soustředila na obnovu organizace a vydavatelské činnosti a snažila se získat finanční zdroje na platy kazatelů a veškerý provoz. I když se mohli adventisté opět scházet k bohoslužbám a církev se již nemusela schovávat v podzemí, nemůžeme mluvit o svobodě náboženského vyznání. Mnoho kazatelů ztratilo souhlas s výkonem kazatelské činnosti. Adventisté mají neustále problémy se školní docházkou dětí a pracovními sobotami. Činnost církve a jejich představitelů byla monitorována Ministerstvem vnitra i úřadem Státní bezpečnosti.

Státní úřady nadále zasahují do interních záležitostí adventismu a promyšleným způsobem rozpoutávají vnitrocírkevní rozbroje s cílem rozložit jej zevnitř. K nepatrné úlevě v těchto tíživých časech dochází v roce 1967, kdy opět narůstá příjem desátků. Peníze se investují do staveb modliteben. V souhrnu ovšem platí, že „*tvrdý postup komunistického režimu proti CASD a vnitřní rozdělení církve na základě státního tlaku na sobotní školskou docházku dětí utvořily mezi církví a společností zející propast.*“⁴⁴

V sedmdesátých letech se církev musela vypořádat s teologickými spory uvnitř adventismu v ČSSR. Zavedením pětidenního pracovního týdne ustoupili do pozadí také problémy se školní docházkou a pracovními sobotami. Státní úřady ještě stále tlumí činnost církve, ale i díky nezájmu o politické dění a netečnosti k vládnoucímu režimu ze strany vedení i členů církve dochází k uvolnění napětí.

Adventisté jsou až do událostí sametové revoluce v roce 1989 pod dohledem úřadů, přičemž zůstávají ve své ulitě, za zdmi modliteben, izolováni od společnosti. Z důvodu celoplošné perzekuce kazatelů a členů církve „*nelze konstatovat, že by se mezi adventisty vytvořil radikální protikomunistický postoj. Spíše se obnovila izolacionistická mentalita a sbory se uzavřely do sebe ve snaze přežít těžké období.*“⁴⁵

Ke konci této kapitoly ještě zmíním pár slov k formě organizace CASD v našem prostředí. Česká republika je součástí Česko-Slovenské unie, která sjednocuje sbory tří sdružení: Českého, Moravskoslezského a Slovenského. Představitelé a zástupci sborů

⁴³ Viz ACASD, kart. 9/I.4. Dále také NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

⁴⁴ PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 160-161.

⁴⁵ Tamtéž.

jsou voleni členským shromážděním sboru. Představitelé a zástupci sdružení a unie jsou zase voleni delegáty sborů. Dodnes CASD důsledně dodržuje finanční nezávislost na státu. Platy kazatelů a dalších pracovníků, stejně jako provoz sborů, hradí členové církve ze svých darů a desátků.

V roce 2010 spolupracovalo v České a Slovenské republice „106 kazatelů s 9 688 členy ve 223 sborech a skupinách.“⁴⁶

3 SPECIFIKA CHARITATIVNÍ PÉČE V ADVENTISMU

Je známou skutečností, že když dva konají tutéž činnost, ve výsledku to nemusí být totéž. Kromě viditelných rozdílů v konkrétním provedení činnosti myslím také na vnitřní motivaci jednotlivce. Také když se potkají dva věřící lidé a budou dělat tutéž sociální, či charitativní činnost, jejich vnitřní motivace se může diametrálně lišit. Není účelem soudit lidské pohnutky, to nám lidem nepřísluší. Pokusme se však podívat na motivaci k charitativní péči z pohledu teologie a praxe církve adventistů.

Významnou oblastí, která formovala zejména praxi prožívání víry prvních adventistů, byla různá hnutí za nápravu. Mám na mysli zejména rozsáhlé hnutí za zdravotní reformu ve Spojených státech. Praktický přístup adventistů 19. století v oblasti zdravého životního stylu na to navázal. Jeho snahou bylo napravit nezdravé životní návyky a odstranit hrubou nevědomost v otázkách zdravého způsobu života a péče o vlastní tělo.⁴⁷ Od počátku formování nauky a organizace církve adventistů kladli její průkopníci důraz na oblast zdravého životního stylu a zdravotní reformu. Významnou měrou k tomu přispěla i již zmíněná Ellen G. Whiteová a její rady pro církev. „5. června 1863 měla Ellen Whiteová první obsáhlé vidění týkající se zdravotní reformy.“⁴⁸ Toto vidění nakonec poskytlo materiál pro rozsáhlou publikační činnost na

⁴⁶ CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE, *Historie církve* [online]. Praha: Církev adventistů sedmého dne, Česko-Slovenská unie, 2006. [cit. 2011-03-10] Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/index.php?a=cat.19>>.

⁴⁷ Viz KNIGHT, G., R. *Setkání s Ellen Whiteovou*. Praha: Advent-Orion, 2001, s. 218-233.

⁴⁸ KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 60.

téma-zdravý způsob života.⁴⁹ V dopise, který Whiteová napsala, objasnila vidění slovy „je naší svatou povinností pečovat o své zdraví a vést k plnění této povinnosti i ostatní.“⁵⁰ Vyjádřila, že je potřeba mluvit a vystupovat proti nestřídmosti jakéhokoliv druhu. Nestřídmosti v práci, jídle, pití, požívání léků. Prosazovala používání a pití čisté vody. Ještě před Ellen Whiteovou, začal mezi průkopníky adventismu prosazovat zdravotní reformy i jiný, velice vážený člen tehdejšího hnutí Joseph Bates. „Byl po mnoho let všestranným zdravotním reformátorem.“⁵¹ Začátkem dvacátých let 19. st. se jako námořní kapitán vzdal pití tvrdého alkoholu. O rok později přestal pít i víno. V roce 1827 pomáhal zakládat hnutí střídmosti ve spojených státech. Přestal konzumovat čaj, kávu, maso, ostře kořeněná jídla, která nahradil jednoduchou, zdravou stravou. O škodlivých účincích tabáku, čaje a kávy mluvila také i E. Whiteová.

Po roce 1865 se zdravotní reforma a péče staly důležitými aspekty adventistické služby církvi a světu. O rok později začal vycházet měsíčník pod názvem *Health Reformer*. Zakládají se různá zdravotní střediska a instituce, sanatoria. Od roku 1876 vedl institut zdravotní reformy John Harvey Kellog. *Battle Creek Sanitarium*,⁵² které založil, se ke konci 19. století stalo „největší institucí svého druhu na světě a získalo si světovou proslulost.“⁵³

Zdravotní reforma se stala součástí nejen života církve adventistů, ale i její teologie.⁵⁴ Od počátku šla ruku v ruce s misijní činností. Dodnes je téma zdraví a zdravého životního stylu používáno také jako prostředek misie adventistů. Skrze aktivity ve zmíněné oblasti se adventisté snaží člověka přivést k uvažování o duchovních skutečnostech. Zaměření zdravotní reformy bylo a je komplexní. Jde o propojení tělesné, duchovní a duševní rovnováhy a obnovy zdraví. Adventisté od počátečních let existence hnutí a později i církve hlásají zásadu abstinence. Skoncování s pitím alkoholu je požadavkem, který je potřeba dodržovat ještě před svatým křtem. Obdobně je to i s tabákem obecně a jeho kouřením. Ve výkladu základních věroučných

⁴⁹ Originální název publikace zní *Ministry of healing*. V češtině vydalo nakladatelství Advent-Orion, Praha, 1999 pod názvem *Cesta ke zdraví a životní harmonii*.

⁵⁰ KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 60.

⁵¹ KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 60.

⁵² Název *sanitarium* měl zdůraznit poslání institutu. V překladu z angličtiny-ozdravovna.

⁵³ Tamtéž, s. 63.

⁵⁴ Viz Adventisté sedmého dne věří..., *Výklad 27 základních věroučných článků*. Advent-Orion: Praha, 1999, s. 333-349.

článků adventistů sedmého dne, kapitole 21, Křesťanský způsob života, nalezneme standardy křesťanského jednání dle pohledu CASD.⁵⁵

Zmínil jsem tato pravidla křesťanského způsobu života proto, že jak v dalších kapitolách uvidíme, jejich šíření sehrálo významnou roli v historii sociálně orientované činnosti adventistů v českých zemích. Činnosti spojené se zdravotní osvětou, bojem proti alkoholu a tabáku, ozdravením lidského organismu a podobně, tvořily značnou část sociální činnosti a péče adventistů u nás.

Dalším významným specifickým, které mělo a dodnes má významný vliv na charitativní a sociální práci adventistů je desátkový systém. Církev adventistů od počátku své organizace zastávala postoj finanční nezávislosti. První vlašťovkou byla potřeba finanční podpory pro kazatele, kteří působili v šedesátých letech 19. století jako duchovní. Aby se užívali, vykonávali současně civilní povolání. *„Počátkem roku 1859 vypracovala skupina pod vedením J. N. Andrewse plán, který se stal známý jako „Systematic benevolence“ (pravidelná dobročinnost). Tento plán vyzýval k tomu, aby muži přispívali 5 až 25 centy a ženy 2 až 10 centy týdně; všichni pak měli přispívat 1 až 5 centy týdně za každých 100 dolarů majetku na podporu kazatelů.“*⁵⁶

Na konci sedmdesátých let 19. století nakonec adventisté přijali na zasedání generální konference rozhodnutí, které ukládalo za povinnost každému členovi církve *„za běžných okolností věnovat na Boží dílo jednu desetinu veškerého svého příjmu pocházejícího z jakéhokoli zdroje.“*⁵⁷ Toto rozhodnutí vychází z porozumění biblického textu ve starozákonní knize Malachiáš 3,8-11 *„Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: »Jak tě okrádáme? Na desátcích a na obětech pozdvihování. Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte, celý ten pronárod! Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevylijí na vás požehnání? A bude po nedostatku. Kvůli vám se obořím na škůdce, aby vám nekazil plodiny země, abyste na poli neměli neplodnou vinnou révu, praví Hospodin zástupů.“*

⁵⁵ Viz Adventisté sedmého dne věří..., *Výklad 27 základních věroučných článků*. Advent-Orion: Praha, 1999, s. 333-349.

⁵⁶ KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 53.

⁵⁷ Tamtéž, s. 68.

Desátkový systém je v církvi adventistů dodnes nejvýznamnějším zdrojem financí. K němu se přidávají dobrovolné a účelové dary a v posledních letech také státní dotace, které jsou ve své podstatě způsobem, jak se Česká republika pokouší církvi restituovat majetek zabavený v roce 1952. Až do událostí sametové revoluce v roce 1989 byly jedinými zdroji financování charitativní a sociální činnosti příjmy z desátků členů, dalších darů a sbírek. Příchodem nadace ADRA se i v CASD otevírají další možnosti získávání prostředků pro humanitární cíle.

Podobně jak o tom mluví i C. V. Pospíšil v publikaci *Teologie služby*, musím zmínit také službu člověka ve prospěch bližního, či společnosti ve smyslu lidské reakce na Boží jednání v minulosti. Bůh sestupuje k člověku ve skutcích (např. Ex 3,7-10), dále jeho Slově a v neposlední řadě ve svém Synu (srov. Jan 1,1-18). Člověk na jednání Boží odpovídá a jednou z možností odpovědi je i následování zjeveného příkladu Božího Syna ve formě péče o druhého. Na Boží skutek lásky a milosrdenství k člověku odpovídá člověk lidským skutkem lásky a milosrdenství vůči bližnímu svému. Člověk tak má i díky těmto skutkům milosrdenství možnost podílet se na zpřítomňování Božích skutků milosrdenství a jejich zakoušení.⁵⁸ Také adventismus chápe zapojení v charitativní a sociální péči ze zmíněného pohledu.

Adventismus rovněž rozpoznává různá obdarování, která církve obdržela pro službu společenství věřících, ale také obecně společnosti. Členové těla Kristova – církve mají duchovné dary, které mají být rozpoznávané, rozvíjené a používané pro blaho společenství věřících a lidstva obecně.⁵⁹

Adventismus byl zformován na základech hlásání a očekávání brzkého návratu Ježíše Krista, druhého adventu. Dále s tím souvisejícího Božího soudu, života v tzv. „době konce“ a příchodu milénia.⁶⁰ Téma života v posledních časech lidstva, Planety Země a očekávání druhého příchodu Beránka Božího, prostupuje všechny oblasti života CASD. Téměř vše v adventismu je proto orientováno na hlásání tohoto poselství, tzv.

⁵⁸ Srov. POSPÍŠIL, C., V. *Teologie služby*. Karmelitánské nakladatelství: Kostelní Vydří, 2002, s. 150-151. Dále viz Mat 25,34-36.

⁵⁹ Srov. Adventisté sedmého dne věří..., *Výklad 27 základních věroučných článků*, Advent-Orion: Praha, 1999, s. 259.

⁶⁰ Čas před druhým příchodem Krista dle pojetí proroctví knih Daniel, Zjevení Jana a Mat 24 kap. Dále viz Adventisté sedmého dne věří..., *Výklad 27 základních věroučných článků*, Advent-Orion: Praha, 1999, s. 393-409.

evangelizaci. Oblast charitativní a sociální péče nevyjímá. Vědomí blízkosti doby konce vzbuzuje v adventistech, kromě potřeby pomáhat bližnímu svému, také potřebu sdílet s ním toto poselství. Proto je častokrát praktická pomoc adventistů „obohacena“ o rozdávaní biblí, či pozvánek na kroužky studia Bible, či evangelizační přednášky.

4 CHARITATIVNÍ, SOCIÁLNÍ A PASTORAČNÍ PÉČE V ADVENTISMU

Jelikož byla v dějinách adventismu v českých zemích jak velice bohatá, tak naopak zase hluchá období charitativní péče, pokusil jsem se nastudované informace seřadit spíše tematicky. Každopádně budou některé kapitoly na sebe navazovat také z pohledu běhu dějin. Dříve, než se budu soustředit na popis charitativní péče adventistů v průběhu dějin, uvedu krátkou kapitolu o oddělení diakonie.

4.1 Diakonie v adventismu

Obecně je diakonie chápána jako jedna ze tří základních pilířů křesťanské církve. Diakonie jako charitativní a pastorační služba všem potřebným je v adventismu pojímána vnitrocírkevně. Důraz na zřizování oddělení diakonie v místních sborech kladla již ve svých doporučeních E. G. Whiteová. *„Ustanovení diakonů ve sborech přináší i dnes požehnání ve správě církve. Kazatelé a starší sboru jsou tak zbaveni povinností, které mohou vykonávat diakoni.“*⁶¹

Služba diakonů v jednotlivých sborech CASD je zmiňována již ve třicátých letech minulého století, jak uvádí zachovalé zápisy z výborů sborů.⁶² Úlohou diakona v CASD je pomoc při církevních shromážděních a bohoslužbách. Spolupracuje s kazatelem při přípravě a vysluhování Večeře Páně (eucharistie). Diakon má také na starosti navštěvování členů společenství v jejich domovech a starostlivost o nemocné

⁶¹ Viz CIRKEVNÝ PORIADOK, 16. revidované vydanie z roku 2000, Advent-Orion: Vrútky, s. 57.

⁶² Viz ACASD, kart. 29.I.

a nužné členy církevního společenství. Na starost může mít také péči o majetek místního sboru. Diakoni a diakonky jsou voleni při sborových volbách.⁶³

4.2 Chudinské pokladny

Z nejranějšího období dějin adventismu na našem území se zachovalo jenom několik málo dokladů popisujících charitativní činnost tehdejších členů adventních sborů ve prospěch sociálně slabých. V Národním archivu Ministerstva vnitra nalézáme výkazy o finanční a materiální pomoci vynaložené ve prospěch chudých spoluobčanů a členů sborů, vedené od roku 1918. Z let 1918 až 1929 se dochovaly pouze souhrnné tabulky. Z nich je patrné, že na *armenunterstützungen*⁶⁴ bylo v již zmíněných letech vyplaceno Kč 1 582 953,75.⁶⁵

Z dochovaných sborových výkazů a z vyprávění seniorů, jejichž příbuzní a přátelé zažili ještě první světovou válku, se dozvídáme o chudinských pokladnách, které zakládal veskrze každý sbor či skupina adventistů. Pamětníci se nezávisle na sobě shodují v popisu pokladen i způsobu nakládání se shromážděnými prostředky. Nejen během sobotních bohoslužeb bylo možné do pokladny odevzdat příspěvek, který byl písařem sboru pečlivě zaevidován. Vybrané prostředky se používaly na pomoc chudým rodinám, vdovám a lidem v sociální tísní. Buďto se vyplácely v hotovosti a jejich použití se dále nesledovalo, nebo se za domluvený obnos zakoupili potraviny, ošacení, apod. O tom komu, jakou formou a v jaké výši bude pomoheno, rozhodoval výbor sociální pomoci – pokud jej sbor měl, nebo výbor sboru. Cílovou skupinou chudinských pokladen byli členové sboru a jejich rodiny, nebo tzv. „přátelé pravdy“.⁶⁶ Nejstarší zmínkou o chudinské pokladně, kterou jsem vypátral, je zápis ve sborové knize sboru z Budyně nad Ohří. Písař sboru František Finfrle v roce 1926 při pořizování záznamu z prosincového jednání výboru poznamenal, že chudinská pokladna obsahovala 29 Kč.⁶⁷

⁶³ Viz CIRKEVNÝ PORIADOK, 16. revidované vydanie z roku 2000, Advent-Orion: Vrútky, s. 57-60.

⁶⁴ Chudinská podpora-vlastní překlad.

⁶⁵ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 1, inv. č. 3.

⁶⁶ Sympatizanti s učením adventismu, kteří byli připravováni pro křest, či přijetí do sboru. Dále viz Rozhovor s Annou Kvintusovou ze dne 21. ledna 2011 a rozhovor s Jiřím Drejnarem ze dne 10. února 2011, písemný zápis v majetku autora.

⁶⁷ Viz ACASD, kart. 29.I.

Stopy chudinských pokladen je možné sledovat až do roku 1929, kdy vznikají první kroužky sociální pomoci pod názvem Tabita. Chudinské pokladny tady nekončí, stávají se součástí Tabity a z jejich výtěžku je i nadále poskytována pomoc potřebným.

Obdobu chudinské pokladny pro lidi v tíživé finanční situaci má církev adventistů také dnes. Pod názvem *Sociální fond*, který již neslouží obecně pro všechny chudé, ale je určen pouze pro členy CASD v sociální nouzi. Tímto způsobem církev, alespoň částečně, navazuje na tradici chudinských pokladen. Fond má pomáhat lidem v těžkých životních situacích. Schválen byl unijním výborem CASD v roce 2007. „*Již 564 tisíce korun byly vyplaceny během prvního roku existence Sociálního fondu na pomoc členům sborového společenství Církve adventistů sedmého dne. Vyplývá to z výroční zprávy výboru fondu. Sbory s pomocí tohoto fondu pomáhají členům církve v těžkých životních situacích.*“⁶⁸

4.3 Sbírký

Kromě pravidelných finančních příspěvků do chudinské pokladny bych rád zmínil také nepravidelné sbírky, do kterých věřící přispívali nemalými částkami na konkrétní humanitární účely. Jako příklad uvedu fotografii pořízenou na již zmíněné první poválečné konferenci českých adventistů v Brně.⁶⁹ Kromě podobizen účastníků je v horní části fotografie vidět nápis 50 000Kč. Na opačnou stranu fotky kdosi tužkou poznamenal, že se jedná o výnos sbírky pro Afriku. Na jaký konkrétní účel se finance vybíraly, dnes již nevypátráme. Podstatné je, že i v době těsně po válce, v ekonomicky nestabilních časech, dokázala přibližně tisícovka věřících adventistů shromáždit tak významnou částku na pomoc lidem v nouzi.

Členové adventistických komunit se také zapojovali do sbírek pořádaných jinými subjekty. V děkovném dopisu od Okresní péče o mládež v Brně adresovaném adventistům v Králově Poli se dozvídáme: „*s velkým potěšením kvitujeme ochotu a pohotovost, s kterou jste se přihlásili ke spolupráci při sbírce na „dětský den.*“⁷⁰

⁶⁸ Viz CÍRKEV ADVENTISTŮ SEMMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE, *Sociální fond církve pomáhá již rok* [online]. Praha: Církev adventistů sedmého dne, Česko-Slovenská unie, 2006. [cit. 2011-03-10] Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/index.php?ID=3415>>.

⁶⁹ Viz příloha I, obr. 2.

⁷⁰ Viz NA Praha, fond Moravskoslezské sdružení Československé jednoty adventistů sedmého dne v Ostravě (dále jen MSČJA Ostrava), kart. 7, inv. č. 10.

Jiná sbírka, které se účastnili také členové sborů CASD, proběhla 30. října až 1. listopadu 1949. Jednalo se o dušičkovou sbírku organizovanou Československým červeným křížem v Praze. Týden nato přichází děkovný dopis adresovaný Československé jednotě adventistů sedmého dne (dále jen ČJASD).⁷¹

O dalších jednorázových sbírkách, jako třeba na pomoc hladem sužovanému Rusku, se zmíním v dalších kapitolách.

4.4 Lékaři a zdravotníci v misii

4.4.1 MUDr. Vilém Lešovský s manželkou

Vilém Lešovský se narodil 2. července 1901 ve vesnici Kranichsfeld v rakouském Jižním Štýrsku. 27. června 1919 byl pokřtěn a stal se členem CASD ve Vídni. Hned nato nastoupil na Církevní teologický seminář ve Friedensau v Německu. V roce 1925 se oženil s Charlotte Stark z Wiemar.⁷² Rok poté jej vedení církve přeložilo do Československa, kde začíná pracovat pro církev. Jako syn českých exulantů znal místní jazyk a zvyklosti. V roce 1929 je i s manželkou vyslán jako misionář do Sýrie.⁷³ Tam společně působí jako zdravotníci (pomocný zdravotnický personál) v nemocnici v Damašku. Ve svém dopisu, který uveřejnilo periodikum Stráž sionská, popisují manželé cestu do Sýrie slovy: „*Nejstarší dráhou v horách přivedl nás rychlík přes vysoké mosty, tunely a údolími Alp na slunný jih do Terstu. Odtud dostali jsme se lodí za sedm dní... do Sýrie, našeho nového domova.*“⁷⁴

Denně se potýkali s nemocemi jako tyfus, záškrť, spála, spalničky apod. Na středním východě působili manželé Lešovští až do počátku druhé světové války.

Vilém Lešovský získává teprve v roce 1944 titul doktor medicíny. V letech 1945 až 1951 působí v Gratzu jako psychiatr. Rok poté je opět spolu s manželkou vyslán do Persie jako lékař a misionář. V Persii působí v nemocnici ve městě Sulatanabad a v Teheránu. Misijní působení v Persii ukončují v roce 1955.⁷⁵

⁷¹ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 11, inv. č. 32.

⁷² Viz příloha I, obr. 3.

⁷³ KUTÝ, J. *Tak nás vedl Bůh*. Znamení doby, 1976, roč. 8, č. 6, s. 7.

⁷⁴ LEŠOVSKÝ, V. *Z Loděnice do Damašku*. Stráž sionská, 1929, roč. 8, č. 1, s. 63-64.

⁷⁵ Viz ACASD, kart. 9.3.2.

4.4.2 MUDr. Milena Šimečková – Kubičiková

Milena Šimečková se narodila 4. srpna 1923 v Čejkovicích na Jižní Moravě, kde také vyrůstala. V roce 1942 ukončila studia na gymnáziu, maturitou. Střední školu ukončila v časech, kdy jí hrozil lágr a nucené práce v Německu. Aby se vyhnula Německému pracovnímu lágru, na příkaz rodičů, dovzdělává se v učitelském ústavu. Milena však toužila po studiu medicíny. České univerzity ovšem zůstávaly během protektorátu uzavřené. V roce 1943 úspěšně skládá přijímací zkoušky pro skupinu 15 českých studentů, kterým bylo německými úřady umožněno studovat medicínu v Heidelbergu. Nastupuje na vysokou školu v Německu. Ve stejném roce se nechává pokřtít a stává se členkou sboru v Heidelbergu. Konec druhé světové války zastihl Milenu v Heidelbergu. Během bombardování a osvobozování města působí v obvazovně zajatců. Po válce se jí dostává možnosti studovat na Karlově univerzitě v Praze, ona však odjela splnit si sen o studiu medicíny do USA na univerzitu Loma Linda.⁷⁶ V srpnu 1946 se přesunula do New Yorku, kde půl roku pracuje jako pečovatelka u starší, zámožné dámy. Následující rok odjela na univerzitu Loma Linda. Všímavý profesor jí nabídl půjčku na školné. Po složení rozdílových zkoušek, kdy jí uznali předměty ze studií v Heidelbergu, a dalších 3 letech studia promuje na doktorku medicíny. V roce 1950 skládá státní zkoušky pro lékaře – misionáře.

Od roku 1952 působí jako lékařka-misionářka v Iráku. Jejím domovem se stává Bagdád. Pracuje v nemocnici „Dar-El-Sallam“ (dům pokoje). Po čtyřech letech se opět vrací na Loma Lindu, kde dokončila atestaci z gynekologie. Po tříletém studiu nastoupila lékařskou praxi jako gynekoložka a několik let působila v nemocnici v Long Beach, Kalifornie. Někdy v letech 1959 – 1963 na krátkou dobu navštívila domov a rodiče na Jižní Moravě. I krátká návštěva stačila k tomu, aby se seznámila s Josefem Kubičikem, kazatelem církve adventistů, kterého si vzala za manžela.⁷⁷ Již s manželem se vrátila zpátky za oceán. V roce 1964 si Milena Šimečková-Kubičiková otevřela vlastní ordinaci v Chicagu, kde sloužila také krajanům – „Čechoslovákům,“ kterých je v oblasti Chicaga hojně do dnešních dní. Plně odevzdaná svému povolání lékařky

⁷⁶ Jedná se o vysokou školu, výzkumný zdravotní ústav a nemocnici, kterou provozuje CASD v Jižní Kalifornii v USA. Založena byla v roce 1905. Viz LOMA LINDA UNIVERSITY [online]. Loma Linda University, USA: 2011 [cit. 2011-02-10]. Dostupné na < <http://www.llu.edu/>>.

⁷⁷ Viz Rozhovor s Jiřím Drejnarem ze dne 10. února 2011, písemný zápis v majetku autora.

sloužila u pacientů dlouhé noci, bez dostatečné regenerace. Vysoké pracovní nasazení a nedostatek odpočinku způsobily podlomení jejího zdraví. Umřela vyčerpaná ve věku 46 let.⁷⁸

4.4.3 Manželé Škrlovi

Petr Škrla s manželkou Magdou a synem Petrem odešli v roce 1968 do Kanady. Jejich odchod byl kromě jiných okolností motivován také příchodem jednotek Varšavské smlouvy do Československa.

V novém domově za oceánem Petr vystudoval sociální lékařství. Po studiu je církví adventistů povolán jako odborný technik a laborant do Sierra Leone v západní Africe. Od roku 1978 sloužil na severozápadě Afriky v Masanga Leprosy Hospital v Magburace, Sierra Leone, kde měl na starost laboratorium. Ku pomoci místnímu obyvatelstvu přispěl v osamělém leprosáriu na pokraji africké džungle.⁷⁹

Jeho manželka a syn Petr jej v misií doprovázeli. Během pobytu v Sierra Leone sbíral Petr Škrla se synem motýly, které na trzích prodával. Vydělané peníze otec se synem investovali do stavby budov modliteben CASD v nedaleké vesnici Magbaki. Takto se jim povedlo přispět na stavbu sedmi objektů.⁸⁰

Od roku 1985 prožil dalších šest let spolu s rodinou ve stejné roli misionáře v Makwase, stát Malawi. I zde působil jako laboratorní technik a lékařský laborant v nemocnici Malamulo. Kromě běžných a exotických nemocí bojuje, spolu s týmem lékařů, také proti AIDS.⁸¹

V roce 1991 se vrací do Kanady. Ve Spojených státech amerických zahajuje studium filozofie, které úspěšně ukončil.

Dnes, již zpátky v České republice, se spolu s manželkou věnuje transformaci lékařské a ošetrovatelské péče u nás.⁸²

Napsal také knížku humorných vzpomínek na pobyt v Africe, která nese název *O Africe s humorem*.⁸³

⁷⁸ Viz ACASD, kart. 9.3.2.

⁷⁹ Viz KAZEN, B., *Hospital establishes ten churches*. Adventist Review, roč. 159, č. 30, s. 18-19.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ BULLETIN, BOARD. *The new postal Adventist Review*, 1985, roč. 162, č. 51, s. 29.

⁸² Viz ŠKRLOVI, PETR, A, MAGDA. *Kreativní ošetrovatelský management*. Praha: Advent-Orion, 2003.

4.4.4 MUDr. Milan Moskala s rodinou

Zubní lékař Milan Moskala je rodákem z Českého Těšína. V roce 1996 dostal nabídku odcestovat v rámci projektu Zubní péče do Bosny. V letech 1996 – 1998 provozovala ADRA na různých místech bývalé Jugoslávie ambulanci *Mobident*.⁸⁴ Například v Bosně a Hercegovině, Kosovu, Srbsku, také v uprchlických táborech v okolí Bělehradu. Mobilní ambulance poskytovala bezplatnou základní stomatologickou péči sociálně slabým skupinám obyvatel, příslušníkům menšin, dětem a seniorům. Tuto ambulanci měla ADRA zapůjčenou od Ministerstva vnitra. Milan Moskala a jeho manželka Eva jako zdravotní sestra byli první, kdo započali projekt pojízdné zubní ambulance. V prvních dvou letech bezplatně ošetřili kolem 12 000 pacientů. Cílem projektu dále bylo přispět k rozvoji základní zubní hygieny a prevenci zubních onemocnění v Srbsku.⁸⁵ Pojízdná ambulance pomáhala nejen kosovským Albáncům, ale také Srbům. Působila nestranně.

Ve stejné době v Bangladéši naléhavě potřebovali zubního lékaře a misionáře. Jelikož mu skončila mise v Bosně, dle slov M. Moskaly „*bral jsem to jako boží vedení a 25. listopadu 1998 jsem i s rodinou do této asijské země odcestoval.*“⁸⁶ Klinika, na které začal pracovat, byla zařízena americkou adventistickou univerzitou.

Kromě medicínské pomoci se M. Moskala stal také zakladatelem projektu Bangbaby, díky němuž několik stovek českých rodin i jednotlivců sponzoruje bengálské děti na dálku v jejich studiu v místních školách. S manželkou a dcerou pomáhá nejen jako zubní lékař, ale také jako zakladatel nových škol a misionář. Kromě zubního ošetření poskytovali také Moskalovi místním dětem potravinovou pomoc. Uvažovali, co víc by se pro ně dalo udělat. V současné době stále rozdělují lidem balíčky s rýží, ale nezůstalo jen u toho. Bylo potřeba jim kromě jídla dát i vzdělání, aby se dokázali v dospělosti o sebe lépe postarat.

Moskalovi proto vykořespondovali spolupráci s humanitární organizací ADRA, která dodnes zprostředkovává adopce na dálku. Tak vznikl projekt Bangbaby, o kterém uvedu více v kapitole o adventistické humanitární organizaci ADRA.

⁸³ Viz ŠKRLA, P. *O Africe s humorem aneb příhody strejčka Škrly*. Praha: Advent-Orion, 2001.

⁸⁴ Plně vybavená pojízdná zubní ambulance.

⁸⁵ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále viz Archiv humanitární organizace ADRA (dále jen AADRA)

⁸⁶ Tamtéž.

4.5 Pomoc Rusku

V sérii článků Stráže sionské z roku 1922 uveřejnili Josef Popelka a W. K. Ising informace o neutěšené situaci Ruského lidu a o charitativní pomoci českých adventistů, kterou jim poskytli.

Špatná hospodářská a sociální situace v Rusku, hlad, bída a utrpení milionů lidí, nebyla lhostejná ani adventistům. Církev organizovala pomoc hladovým. „*Jak může chléb, který jest připraven z březové kůry, mechu apod., zachovati sesláblá těla...*“⁸⁷ Hlad se v Rusku rozmohl natolik, že zasáhl území obydlené více než třiceti miliony obyvatel. Devatenáct milionů bylo dle dobových zpráv přímo ohroženo smrtí, z nichž patnáct by bez pomoci pravděpodobně zahynulo hladem.⁸⁸

Hladomor, bída a nemoci byly důsledkem bojů a povstání, které sužovaly Rusko od první světové války. Z historie se dozvídáme, že během této války byla ruská armáda rozdracena Německem. Následná hospodářská krize vedla v roce 1917 k vypuknutí únorové revoluce a svržení cara. Po „bolševické“ říjnové revoluci, byl uzavřen mír s Německem. Posléze vypukla občanská válka v Rusku, v níž byly protikomunistické síly poraženy. 1922 byl vytvořen SSSR. Za diktatury J. V. Stalina bylo dosaženo industrializace. Masové represálie či hladomory v kolektivizujících se oblastech nijak neohrožily Stalinovu pozici.⁸⁹ Čeští adventisté v reakci na tuto situaci uspořádali v sobotu 18. března 1922 sbírku finančních prostředků na pomoc hladujícím.⁹⁰ Vybrané prostředky, celkem v hodnotě 20 745,30 korun, byly odeslány do Skotska, odkud byla pomoc na celoevropské úrovni koordinována.⁹¹

Kromě českých zemí byla charitativní služba církve ve zmíněné době dobře organizovaná i na celoevropské úrovni. Ve skotské centrále adventistů vedl Oddělení pomocné péče L. Wojkiewicz. Již zmíněný W. K. Ising působil jako sekretář české pobočky zmíněného výboru. Zpráva z tehdejšího evropského sekretariátu prozrazuje: „*Na základě zprávy o veliké bídě ... byly ustaveny výbory, které by se zaměstnávaly zřízením výpomocného díla, a učinily opatření, aby co nejrychleji a nejbezpečněji dopraveny byly potraviny do Ruska. Bylo odesláno několik větších zásilek švédských*

⁸⁷ ISING, W., K. *Pomoc Rusku*. Stráž sionská, 1922, roč. 1, č. 1, s. 1-2.

⁸⁸ Tamtéž. Dále viz Kolektiv autorů. *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích, M-Ž*, svazek II. Praha: Ottovo nakladatelství, 2003, s. 333.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ ISING, W., K. *Pomoc Rusku*. Stráž sionská, 1922, roč. 1, č. 1, s. 1-2.

⁹¹ POPELKA, J. *Zprávy z Ruska*, Stráž sionská, 1922, roč. 1, č. 2, s. 35-36.

*sucharů, které dobře došly do Moskvy.*⁹² V roce 1921 byla nejen českou církví poskytnuta Rusku pomoc v hodnotě 3 800 USD a v roce 1922 dosáhla hodnota potravinové a jiné pomoci 55 000 USD. Do Ruska odcestovali v roce 1925 také doktor C. Klepzig s manželkou, dále ošetřovatelka T. Martinova a doktor Pavel Schmid. Cílem jejich mise byl Saratov na řece Volze.⁹³ Působili na oční a ORL⁹⁴ klinice. Zdravotnické služby poskytovali v oblastech, kde žilo téměř 600 000 obyvatel. Kromě odborného personálu bylo nutné také přispět na provoz nemocnice a to částkou 320 000 Kč. Součástí pomoci v Saratově byla také školení pro porodní asistentky a otevření další kliniky.

4.6 Dětské ozdravovny

Koncem srpna 1928 se na konferenci unie adventistů v Brně rodí myšlenka zřízení sirotčince v Loděnicích u Berouna.⁹⁵ Církev již od roku 1925 vlastnila v Loděnici rozsáhlou novorenesanční vilu, kterou si nechal postavit ve druhé polovině 19. stol. pražský hoteliér Antonín Cívka. Budova sloužila církvi jako vzdělávací instituce pod názvem *Misijní ústav Loděnice*. Vzdělávali se v něm kazatelé, misionáři a bibličtí pracovníci.⁹⁶ Projekt sirotčince nakonec nebyl realizován, ale byl nahrazen první dětskou ozdravovnou, která byla založena roku 1929 v Beskydech, v malebné vesnici Vojkovice u Frýdku-Místku.⁹⁷ Dle informací tehdejšího předsedy ČJASD J. Doubravského budovu ozdravovny postavili v roce 1927 dva adventisté-Koloničný a Bogocz. ČJASD v Brně jej později odkoupila. Dům, který se v letních měsících proměnil v ozdravovnu, sloužil také celoročně jako modlitebna. Bohoslužební místnost bylo potřeba rozdělit španělskou stěnou, aby tak vznikla ložnice pro letní obyvatele ozdravovny. V červnu 1930 zažádala ČJASD o povolení sbírky, jejíž výtěžek se měl použít na rozšíření ozdravovny. Zemský úřad v Brně vydává k této žádosti téhož roku

⁹² ISING, W., K. *Pomoc Rusku*. Stráž Sionská, 1922, roč. 1, č. 1, s. 1-2.

⁹³ ISING, W., K. *Odcestování našich lékařů do Ruska*. Stráž Sionská, 1925, roč. 4, č. 4, s. 47-48.

⁹⁴ ORL-ušní, nosní, krční klinika.

⁹⁵ Moravský zemský archiv v Brně (dále jen MZA), Policejní ředitelství Brno, fond B 26, kart. 3248, inv. č. 36/51.

⁹⁶ Viz PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 53-55. Dále srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*. Praha: Luxpress, 2008, s. 40-42.

⁹⁷ DOUBRAVSKÝ, J. *Dětská ozdravovna ve Vojkovicích*. Stráž Sionská, 1929, roč. 8, č. 5, s. 56-57.

negativní stanovisko s poukazem na skutečnost, že ČJASD není spolkem sociálním, ale náboženským.⁹⁸ Ani tato skutečnost nezabránila v přestavbě budovy ozdravovny z prostředků církve, která proběhla hned v následujícím roce 1931. Ze záznamů v národním archivu zjišťujeme, že k další, mnohem větší přestavbě a rozšíření ozdravovny došlo v roce 1936.⁹⁹ K zařízení ozdravovny potřebným nábytkem přispěli členové adventistických sborů, když v reakci na článek uveřejněný v Stráži sionské zasílali do ozdravovny potřebný materiál. „*Pro dívky dostali jsme od různých bratrů a sester starší postele, slamníky, přikrývky, prostěradla, ručníky, nádoby, peněžité dárky.*“¹⁰⁰

V prvních letech existence se letních ozdravných pobytů účastnily zejména děti z Ostravsko-Karvinského regionu. Od počátku 30 let byla navázána spolupráce s vídeňským spolkem České srdce¹⁰¹, který děti pro prázdninové pobyty vybíral bez ohledu na konfesní příslušnost.

Prvních 18 dětí přijelo do ozdravovny 3. července 1929. Pečovala o ně zejména rodina Bogoczových. Dále při provozu vypomáhala paní Gunzarová a Chodurová. Od roku 1930 byla ozdravovna svěřena rodině Matuškových. Dle slov prvního církevního historika J. Kutého měl Richard Matušek „*velké schopnosti pro výchovu dětí.*“¹⁰² Na Matuškovy vzpomíná ve svých pamětech také členka CASD Irma Pavlátová. „*Strýčka Richarda a tetičku Zuzi jsem poznala, když jsem jako šestileté děvčátko mohla strávit měsíc ve vojkovické ozdravovně.*“¹⁰³ Jelikož se narodila v roce 1930, vzpomínka pochází z léta roku 1936.

Zajímavá je také informace o denním režimu, který byl v ozdravovně nastaven. V pět hodin ráno vstávali pečovatelé. Děti vstávaly pravidelně v šest hodin. Umyly se čerstvou vodou, a ještě před snídaní (obvykle chléb s máslem a mlékem, nebo kávou) absolvovaly ranní pobožnost. Poté trávily čas na louce, nebo u vody. Následoval oběd a po něm odpočinek a spánek. Odpoledne si děti opět hrály a trávily čas v lese. V devatenáct hodin následovala večeře, po ní večerní pobožnost a spánek.¹⁰⁴

⁹⁸ Viz MZA, Policejní ředitelství Brno, fond B 26, kart. 3248, inv. č. 36/51.

⁹⁹ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 17, inv. č. 97.

¹⁰⁰ DOUBRAVSKÝ, J. *Dětská ozdravovna ve Vojkovicích*. Stráž sionská, 1929, roč. 8, č. 5, s. 56-57.

¹⁰¹ MATUŠEK, R. *Naše dětská ozdravovna*. Hlasatel pravdy, 1932, roč. 29, č. 7, s. 11-12.

¹⁰² Viz ACASD, kart. 9.3.2.

¹⁰³ PAVLÁTOVÁ, I. *V čas příhodný nás uslyšel*, Ostrava: Jupos, 2010, s. 83.

¹⁰⁴ Viz ACASD, kart. 9.3.2. Dále viz CHODUROVÁ, A. *Z dětské ozdravovny ve Vojkovicích*. 1929, roč. 8, č. 5, s. 56.

Mezi účastníky letního ozdravného pobytu docházel také místní lékař, který pravidelně kontroloval zařízení a zdravotní stav dětí.¹⁰⁵ Již při otevření ozdravovny se o tom zmiňuje článek ve Stráži sionské. „*Naši ozdravovnu navštívil i lékař od Politické zprávy z Frýdku. Prohlédl naše zařízení, vyzkoušel vodu a uznal vše za dobré.*“¹⁰⁶

O tom, kolik dalších dětí navštívilo ozdravovnu, vypovídá tabulka, kterou jsem vytvořil ze zápisů z jednání konferencí sdružení, zpráv o činnosti ozdravovny a sociálního oddělení církve. Přesně doložitelné jsou počty z let 1929 – 1937 a 1948. Informace z dalších let se různí.

Rok	Počet dětí v ozdravovně ¹⁰⁷
1929	20
1930	52
1931	93
1932	131
1933	112
1934	138
1935	93
1936	100
1937	140
1948	64

Druhá světová válka zasáhla také Vojkovicickou ozdravovnu. Do poškozené budovy a inventáře se muselo v roce 1946 opět investovat. Naznačuje to zpráva o sociální činnosti ČJASD z let 1946 a 1947. „*Na vydržování a doplnění válkou zničeného inventáře dětské prázdninové osady ve Vojkovicích, na nájem místností a zařízení dětské prázdninové osady ve Vysokých Tatrách a letního tábora v Perálcích a Šilhářovicích bylo*

¹⁰⁵ Viz příloha I, obr. 10.

¹⁰⁶ MATUŠEK, R. *Naše dětská ozdravovna*. Hlasatel pravdy, 1932, roč. 29, č. 7, s. 11-12.

¹⁰⁷ HELLER, V. *Zpráva o konferenci moravsko-slezského sdružení a. s. d.* Stráž Sionská, 1931, roč. 10, č. 5, s. 87. Dále viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 17, inv. č. 97.

vydáno skoro 500 000 Kčs.¹⁰⁸ Vojkovická ozdravovna pokračuje ve své úspěšné činnosti až do zákazu církve státními orgány v roce 1952. V již zmíněné zprávě se uvádí, že přes sto školních dětí, který byly podvyživené z doby války, absolvovalo pobyt v dětských prázdninových osadách ve Vojkovicích a na Hrebienu ve Vysokých Tatrách.¹⁰⁹

Z roku 1948 se dochovala zpráva o činnosti ČJASD v Praze, kde se uvádí, že „*Ve Vojkovicích jsme i tohoto roku měli prázdninovou osadu s celkovým počtem dětí 64.*“¹¹⁰ Ze dne 28. prosince 1949 se v Národním archivu zachovalo hlášení pro Státní úřad pro věci církevní. Obsahem hlášení je předpokládaný rozpočet pro sociálně zdravotní oblast ČSJA na rok 1950. Pro ilustraci kolik prostředků vynakládala církev na provoz a udržování ozdravoven v tehdejší Československu uvádím následující tabulku.¹¹¹

	Účel	Částka	Součet
Ústředí církve	Zdravotní publikace	50 000 Kčs	
	Zotavovna	30 000 Kčs	80 000 Kčs
České sdružení	Zotavovna	120 000 Kčs	
	Různé projekty	120 000 Kčs	240 000 Kčs
Moravskoslezské sdružení	Zotavovna	80 000 Kčs	
	Různé projekty	60 000 Kčs	140 000 Kčs
Slovenské sdružení	Zotavovna	70 000 Kč	
	Abstinentské práce	50 000 Kč	120 000 Kčs
CELKEM			580 000 Kčs

Z tohoto hlášení je patrné, že církev investovala do ozdravoven nemalé finanční prostředky. Vyplývá z ní také informace o dalších ozdravovnách na území Československa, které provozovala. Víme také, že od roku 1932 navštěvovaly děti

¹⁰⁸ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 18, inv. č. 101 a kart. 12, inv. č. 53.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 3, inv. č. 12.

¹¹¹ Tamtéž.

kromě Vojkovic, také dětskou ozdravovnu v Loděnici u Berouna.¹¹² V letních prázdninových měsících se pro účely ozdravných pobytů dětí využívaly prostory vzdělávacího ústavu ČJASD. Kromě toho byla od roku 1937 v provozu také ozdravovna v Jansperku (dnešní Janov nad Nisou).¹¹³

Dětským pobytům v ozdravovnách se později často také říkalo prázdninové osady. Kromě Vojkovic, Loděnic a Jansperku církev zejména v padesátých letech, provozuje několik dalších prázdninových osad. Místy šlo o lehké stavby dřevěné stavby typu podsad, které se vybudovaly pro letní měsíce na pozemcích členů církve, jindy zase o bytelnější stavby zřízené pro potřeby církve, jak tomu bylo i nedaleko Hlinska.

V žádosti ze dne 12. dubna 1949 žádá předseda církve Josef Doubravský místní národní výbor v Hlinsku o povolení „*sestavit (postavit) na vlastním pozemku v Březinách, katastr obce Hluboká, dva rozkládací dřevěné baráky na kamenný podklad. Tyto rozkládací baráky budou používány pro naše běžné účely, hlavně pro prázdninovou osadu.*“¹¹⁴ Hned 28. května téhož roku bylo žádosti vyhověno. Kromě záznamů o přestavbě a povoleních se dochovalo i několik fotografií z letních pobytů dětí v Březinách.

Další místa, kde církev provozovala ozdravné pobyty, byla například: Srbce¹¹⁵ u Vysokého Mýta, Hrebienok ve Vysokých Tatrách, dále Porálec na Českomoravské vysočině, Šilhéřovice a Hlučínsku. Ze zprávy o činnosti Spolku pro péči o zdraví, o které se zmíním v dalších kapitolách, se dozvídáme o prázdninové osadě, ve které se rekreovalo 24 chlapců ve věku od 8 do 11 let a to v termínu od 26. července do 23. srpna 1943. V dalších dvou letech to už bylo pokaždé 30 chlapců.¹¹⁶

V dopise předsedy církve Jaroslava Doubravského ze dne 22. července 1947 panu Andrew Yakushovi do Spojených států, nalézáme tuto zmínku: „...v přítomné době máme ozdravovnu ve Vojkovicích a Slováci mají zase ozdravovnu v Tatrách. Také máme tábor naší adventní mládeže na Hlučínsku.“¹¹⁷

V dalším dopise předsedy církve do kanceláře Moravskoslezského sdružení v Brně, z května 1948, nalézáme tuto informaci. „*Jak zajisté je ti známo, že hodláme mít*

¹¹² Viz ACASD, kart. 9.3.2. Dále viz MATUŠEK, R. *Naše dětská ozdravovna*. Hlasatel pravdy, 1932, roč. 29, č. 7, s. 11-12.

¹¹³ Viz MZA, Policejní ředitelství Brno, fond B 26, kart. 3248, inv. č.: 36/51, hlášení z listopadu 1937. Dále také ACASD, kart. 9.3.2.

¹¹⁴ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 16, inv. č. 82.

¹¹⁵ Viz příloha I, obr. 15-17.

¹¹⁶ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹¹⁷ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 5, inv. č. 24.

*zotavovnu pro chlapce od 10 – 15 roků od 9. do 31. července v Šilhéřovicích. Počítáme, že Slezsko a Morava by dali 20 chlapců. Uvítali bychom, kdyby to byli chlapci z Ostravska a Karvinska.*¹¹⁸ Obětaví členové církve trávili letní prázdniny s dětmi v přírodě, aby jim v nelehkých poválečných časech dopřáli fyzického, ale i psychického odpočinku a rekreace. Pobyty v Šilhéřovicích měly ve zmíněném roce na starost kazatel Bureš a jako správce bratr Trdla. Za zmínku v souvislosti s tímto tématem stojí i vzpomínka Anny Kvintusové (narozena 1924), která vyrůstala na Slezsku: „*již jako dítě jsem vždy měla červené tváře. Proto jsem se do ozdravovny nikdy nedostala a přitom jsem po tom moc toužila. Dostaly se tam jiné děti, i z bohatších rodin a to jen proto, že byly bledé a hubenější než já.*“¹¹⁹

Z různých archivních zdrojů je patrné, že církev dětské ozdravovny významně podporovala. Nejen finančně, ale také materiálně a personálně. V obžinkových číslech periodika Hlasatel pravdy, které se prodávala vždy v čase sklizně, se pravidelně objevovaly eseje o pobytech dětí v ozdravovně ve Vojkovicích. Jsou dostupné v archivu nakladatelství Advent-Orion v Praze. Mnohé z dětí, které se účastnily letních ozdravných pobytů, pocházely z chudých rodin. Proto ve zprávách o sociální činnosti církve nalézáme zmínky i o tom, že mnohé z nich byly obdarované ošacením, obuví apod. Darované ošacení připravovali členové adventistických sborů v rámci dobročinných kroužků, které nesly název Tabita.

Práce ozdravoven a letních prázdninových zotavoven je prakticky znemožněna výnosem Ministerstva vnitra z 26. dubna 1951. Více o výnosu jsem zmínil v kapitole Adventismus v českých zemích.

4.7 Dobročinné kroužky Tabita

Z archivních záznamů unie CASD a Národního archivu se dozvídáme o jednom z nejplodnějších období sociální a humanitární pomoci v dějinách adventismu u nás.¹²⁰ Mám na mysli dobročinné kroužky Tabita. Název byl samozřejmě inspirován novozákonním příběhem o výjimečné ženě, který čteme v knize Skutky apoštolské 9,36-43 : „*V Joppe žila učednice jménem Tabita, řecky Dorkas. Konala mnoho dobrých*

¹¹⁸ Viz NA Praha, fond MSČJA, kart. 13, inv. č. 56.

¹¹⁹ Viz Rozhovor s Annou Kvintusovou ze dne 21. ledna 2011, písemný zápis v majetku autora.

¹²⁰ Viz ACASD, kart. 9.3.2.

skutků a štědře rozdávala almužny. Ale právě tehdy onemocněla a zemřela. Umyli ji a položili do horního pokoje. Poněvadž Lydda je blízko Joppe, dověděli se učedníci, že je tam Petr, a poslali k němu dva muže s naléhavou prosbou: „Přijď rychle k nám!“ Petr se hned s nimi vydal na cestu. Když přišli do Joppe, zavedli jej do horního pokoje, kde ho s pláčem obklopily všechny vdovy a ukazovaly mu košile a pláště, které jim Tabita šila, dokud byla naživu. Petr poslal všechny z místnosti; pak poklekl, pomodlil se, obrátil se k mrtvé a řekl: „Tabito, vstaň!“ Ona otevřela oči, a když spatřila Petra, zvedla se na lůžku. Podal jí ruku a pomohl jí vstát. Pak všechny zavolal, i vdovy, a vrátil jim ji živou. Zpráva o tom se rozšířila po celém Joppe a mnoho lidí uvěřilo v Pána. Petr zůstal ještě delší čas v Joppe v domě Šimona koželuha.“

Dobročinné kroužky, nazývané také spolky Tabita, zakládají členové církve od druhé poloviny roku 1929.¹²¹ Činnost ve zmíněných spolcích byla podněcována „německou adventistkou Huldou Jostovou, která v Německu od roku 1926 budovala adventistickou dobročinnou organizaci Adventwohlfartswerk.“¹²² Většina sborů, hned po svém založení organizuje nějakou formu sociální pomoci. Díky rostoucímu počtu kroužků po celém tehdejší Československu se objevuje potřeba koordinace jejich práce. Z toho důvodu církev v roce 1930 zakládá Oddělení sociální péče.¹²³ Pod toto oddělení spadaly jak kroužky Tabita, tak všechny další aktivity sociálního zaměření, jakým byly ozdravovny, chudinské pokladny apod.

V prvním roce fungování zmíněného oddělení evidujeme 15 aktivních sborů ze 100 existujících, ve kterých byla sociální pomoc organizovaná. Jistě se angažovaly i další tehdejší sbory, ale prozatím šlo o neorganizovanou formu osobní pomoci. V roce 1931 je do aktivit oddělení zapojeno již 56 sborů.¹²⁴ Spolek vedla L. Poledníková.

V tomtéž roce navštívila Československo Hulda Jostová. V tom čase již organizovala sociální péči jako její předsedkyně pro oblast Středoevropské divize církve adventistů. Když jí byla představena zpráva o činnosti oddělení za rok 1930, vyjádřila pochvalu úrovni sociální práce u nás. „Velice se těšila z naší roční zprávy a vyjádřila sborům, které tak pilně pracovaly, pochvalné uznání.“¹²⁵

¹²¹ Viz ACASD, kart. 9.3.2.

¹²² Viz PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, s. 68.

¹²³ Viz ACASD, kart. 9.3.2.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ WENTLAND, M., H. *Jak je to s naší péčí o obecné blaho?* Stráž sionská, 1931, roč. 10, č. 1, s. 26-27.

Kroužky Tabity vznikají v období hospodářské krize, kdy je také většina členů sborů poměrně chudých. Proto je úsilí, s jakým se členové adventistických sborů do práce pro obecné blaho pouštějí, obdivuhodné.

V prvních letech existence Tabity její členové „sbírali obnošené šatstvo, prádlo a obuv a po večerech je opravovali a přešivali.“¹²⁶ Kromě oprav se také vyrábělo oblečení a obuv nová. Sestry také zhotovovaly pantofle a výbavičky pro novorozence. Později se poskytovala i finanční a potravinová pomoc, která pak byla rozdělována nejchudším rodinám bez rozdílu náboženské příslušnosti. Pomoc sbory rozdělovaly také v rámci *slavností Tabity*. Šlo o večery dobročinnosti. Na programu večerů byl zpěv, děkovné proslovy, krátká kázání ze slova Božího a někdy i krátké divadelní představení. Nakonec se konala prohlídka zhotovených věcí a jejich rozdělení chudým, kteří se buďto dostavili do sborového domu sami, nebo jim byla pomoc doručena domů.¹²⁷ Pravidelné podpory se dostávalo i sirotčincům a jiným sociálním ústavům, které sídlily v katastru působnosti místního kroužku Tabity.

Policejní ředitelství v Brně zasílá dne 4. prosince 1931 *spolku ČSAJ v Brně* výměr, ve kterém povoluje uspořádat dne 6. prosince téhož roku v 16 hod. v Brně, Střední ul. 10 *Večer dobročinnosti*.¹²⁸

Pro příklad uvádím tabulku o činnosti sociálního oddělení v roce 1930:¹²⁹

Vykonaná práce podle polí 1930									
Pole	Prádla	Šatstva	Oděvů	Obuvi	Potravin	Obědů	Přikryvek	Hodin	
	kusů	kusů	látky	Párů	množství	cena			pomoc.
			metrů		kg	v Kč			práce
Morava	307	571	102	73	186,5		310	4	150
Slezsko									
Severní Čechy	1521	1559		128	621	2355,	257		
						-			
Střední Čechy	57	49		3	20				
Slovensko									
CELKEM	1997	2179	102	204	827,5	2355,	567	4	150
						-			

¹²⁶ DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*. Praha: Luxpress, 2008, s. 52.

¹²⁷ POLEDNÍKOVÁ L., *Činnost „Tabity“ sboru pražského*. Stráž sionská, 1930, roč. 9, č. 1, s. 13.

¹²⁸ NA Praha, fond MSČJA, kart. 7, inv. č. 10.

¹²⁹ WENTLAND M. H., *Jak je to s naší péčí o obecné blaho?*, Stráž sionská, 1931, roč. 10, č. 1, str. 26-27.

Jen připomínám, že v roce 1930 existovalo v Československu 100 sborů a v nich se scházelo přibližně 2500 věřících.

Těžká doba po druhé světové válce, která přinesla kromě utrpení i masivní chudobu obyvatel, přiměla adventisty k ještě větší aktivitě v sociální oblasti. Dle slov J. Kutého, „v době druhé světové války byl již v každém sboru utvořen dobročinný kroužek zvaný *Tabita*.“¹³⁰ Kazatel a redaktor v důchodu, který dlouhá léta sloužil v církvi adventistů- Jiří Drejnar, vzpomíná na obětavé sestry v Hradci Králové. V osobním rozhovoru mi řekl: „*Některé sestry se i po dva večery v týdnu pravidelně scházely a přešívaly obleky. Byla to doba, kdy se museli obleky otáčet. Oblek se rozpáral a látka se otočila, jelikož z druhé strany byla neopotřebovaná. Taková byla chudoba.*“¹³¹

Tajemníkem Oddělení sociální péče v době po druhé světové válce byl kazatel Pavel Šurman.¹³² Od roku 1949 zase kazatel František Šumbera.¹³³

4.7.1 Tabita v číslech

Informace o tabitou poskytnuté pomoci za prvních 20 let činnosti uvádím v následující souhrnné tabulce.¹³⁴

Zpráva o sociální práci v letech 1918 – 1938	
V hotovosti na různých chudinských podporách vyplaceno (v Kč)	1 582 593, 75
Části prádla a šatstva (ks)	119 386
Párů obuvi	113 142
Cena darovaných potravin (v Kč)	280 869,30
Obědů	270 064
Kolika osobám poskytnuta pomoc	69 480
Hodin pomocné služby	168 156

Národní archiv Ministerstva vnitra eviduje podrobné zprávy o činnosti Tabity ve formě měsíčních a ročních výkazů činnosti od jednotlivých sborů ČJASD, z let 1945 až 1951.¹³⁵ Jejich podrobnější zpracování by ovšem zabralo značné kvantum času.

¹³⁰ Viz ACASD, kart. 9.3.2.

¹³¹ Viz Rozhovor s Jiřím Drejnarem ze dne 10. února 2011, písemný zápis v majetku autora.

¹³² Viz ACASD, kart. 9.3.2.

¹³³ Viz NA Praha, fond MSČJA, kart. 7, inv. č. 10.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 1, 3, 5 a 11.

4.7.2 Tabita v jednotlivých městech

Z jednoho z mnoha článků ve Stráži sionské vybírám pár slov o sociální práci Tabity v Praze v roce 1930. „*Chtěli jsme něco vykonati pro opravdu chudé a způsobiti jim nějakou radost.*“¹³⁶ Do práce se kromě starších sester a bratrů v Praze zapojila také mládež. Jistě tato skutečnost jednak přinesla nový vítr do práce, ale dle mého názoru také dodala mládeži pocit přijetí, důležitosti a potřebnosti, který mnozí mladí dnes v církvi postrádají. I zde se věnovali opravování již nošeného šatstva a výrobě nového. Když byla práce hotová, kazatel místního sboru Karel Poledník „*oznámil naši činnost magistrátu města Vinohrady a požádal o adresy chudých na Oddělení sociální péče.*“¹³⁷ Také díky osobní komunikaci a ochotě členů církve prospět alespoň málem svým spoluobčanům, měla církev v očích obecné společnosti dobré a ceněné postavení. Když se pak členové pražského sboru vydali na průzkum situace těch nejchudších, aby zjistili jejich skutečné potřeby, často nevěřili vlastním očím. Sestra Poledníková situaci popisuje značně dramaticky slovy: „*...při osobním zjišťování jejich poměrů v domácnostech poznali jsme jejich bídu a žasli jsme nad jejich chudobou. Byly to rodiny, bydlící v malých, temných komůrkách, ba i ve stájích a každá měla pět až šest malých dětí, k tomu otec nemocen.*“¹³⁸ Práce Tabity zřejmě inspirovala i další členy sboru, kteří neměli nadání pro přešívání, či opravu oděvů. Zato ovládali jiné užitečné činnosti, které se dali v sociální pomoci také využít. Například, člen sboru, bratr Pražan napekl pro každou rodinu vánočku.¹³⁹ Jiný bratr, který se ukrývá pod označením H., se nabídl a ze svého skladu věnoval nové dětské obleky a jiné užitečné věci.¹⁴⁰ Bratři a sestry pomáhali, jak dovedli. Proto se někdy rozdávalo nejen opravené, ale i nové ošacení a jiné potřebné věci k dennímu užití. Předávání pomoci probíhalo v rámci, již zmíněné slavnosti Tabity, kterou mládež zpestřila recitacemi a zpěvy. Při zmíněných slavnostech se něco „*...ušlo i chudým našeho sboru.*“¹⁴¹

Okresní úřadovna České sociální pomoci v Praze 12 (dnes Praha 2) potvrzuje v dopise ze dne 12. ledna 1949 převzetí sociální pomoci od ČJASD v Praze. Darované věci byly určené místní chudině. Obsahem pomoci byly vybavičky pro novorozence

¹³⁶ POLEDNÍKOVÁ L., *Činnost „Tabity“ sboru pražského*. Stráž sionská, 1930, roč. 9, č. 1, s. 12-13.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ Tamtéž.

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ Tamtéž.

a oblečení a obuv pro děvčata i kluky ve věku od 2 do 18 let v celkovém počtu 138 ks. Z dokumentu dále cituji: „...používáme této příležitosti, abychom vám vřele poděkovali za vaše porozumění pro potřeby chudiny zdejší městské čtvrti, a vyprošujeme si vaši přízeň i pro příští doby.“¹⁴²

Podobných potvrzení od různých institucí, jednotlivců či ústavů se v kartonech Národního archivu nacházejí desítky. Kromě poděkování, nalézáme v archivních záznamech také žádosti sborů o materiální pomoc, zejména se Slovenska. Například dopis ze dne 29. července 1949, který napsal do Prahy J. Doubravskému kazatel sboru v Banské Bystrici Jozef Štrba. V něm žádá o zaslání šatstva pro sedm chudých spoluobčanů a členů sboru.¹⁴³ V drtivé většině obsahují žádosti seznamy rodin s nezaopatřenými dětmi, které žádají o pomoc s ošacením a obutím ratolestí.

Dle slov z článku ve Stráži sionské pracovalo ve zmíněném roce v brněnské Tabitě „10 – 12 sester a několik přítelkyň pravdy.“¹⁴⁴ I v tak malém počtu ochotných věřících lidí se děly velké věci, jak naznačuje tabulka.

Okresní péče o mládež v Olomouci zaslala dne 25. února 1947 kazateli A. Žůrkovi poděkování za vykonanou práci: „Okresní péče o mládež v Olomouci vás prosí, abyste přijal její upřímný dík za vaši obětavou práci spojenou s pravidelným ošacováním našich nejchudších dětí. Tato drobná, tichá práce z nepatrných prostředků, z křesťanské lásky konaná svědčí o hlubokém sociálním citění a porozumění pro potřeby bližních. Prosíme, abyste náš dík tlumočil také kroužku „Tabita“, který pravidelně, neúnavně pracoval, aby mohl našim dětem způsobiti mnoho radosti z darovaných obleků, kabátů, šatů a prádla.“¹⁴⁵

Později se kroužky Tabity staly součástí činnosti Spolku pro péči o zdraví.

Nejen křesťanská motivace pomáhat podle Kristova příkladu, ale také nelehké časy poválečné a doba hospodářské krize, byla motivací pro téměř všechny sbory adventistů sedmého dne v našem prostředí k praktické dobročinné pomoci bližním. Zpočátku byla práce Tabity neorganizovaná. Jednotlivé sbory pomáhaly chudým ve svém okolí. Ze svého středu vybíraly sociální tajemníky, kteří koordinovali práci kroužků. Díky Tabitě měli členové církve adventistů dobré jméno ve společnosti.

¹⁴² Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 12, inv. č. 53.

¹⁴³ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 4, inv. č. 18.

¹⁴⁴ AUTOR NEUVEDEN, *Činnost „Tabity“ v Brně*. Stráž sionská, 1930, roč. 9, č. 1, s. 13-14.

¹⁴⁵ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 4, inv. č. 18.

Pro lepší představu jak různorodá byla práce kroužků Tabity, uvádím tabulku se seznamem poskytnuté materiální pomoci brněnské pobočky v roce 1930.¹⁴⁶

Popis	Ks / párů	Popis	Ks / párů
šaty pro dospělé	7	svetr	2
šaty dětské	23	přikrývky	3
Kapesníky	21	deka na kočárek	1
dětské kalhoty	11	pánská náprsenka	1
Pláště	7	klobouk mužský	4
Halenky	9	klobouk dámský	11
dětské kabátky	5	čepiček	3
Ponožky	15	kalhoty dámské	5
Šály	1	dámský kabát hedv.	1
Botičky	9	vesta pánská	3
Čepice	7	pantofle	5
Nátělník	1	kabát pánský	1
Živůtky	8	kabát dětský	3
Kostýmy	3	límce	4
Trička	3	povián	1
Spodky	2	podvazky	3
Sukně	9	tkaničky	5
Kombiné	4	nákupní taška	1
dětské zástěry	11	náprsenka dětská	1
košile dosp.	13	pánské triko	5
košile dětské	12	zástěry dosp.	3
dětské obleky	3	dětské prádélko	18
kalhoty dosp.	6		
CELKEM			274

4.8 Spolek pro péči o zdraví

V kapitole nazvané Adventismus v českých zemích jsem zmínil prvorepublikovou snahu adventistů založit církve na právních základech. Zakládá se ČJASD v Brně a v návaznosti na něj také Spolek pro péči o zdraví.¹⁴⁷ Spolek pro péči o zdraví byl součástí stanov zaregistrované ČJASD jako institut, na který v případě zániku přejde její

¹⁴⁶ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 1, inv. č. 3.

¹⁴⁷ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

majetek. Ustanovující schůze Spolku pro péči o zdraví se konala 9. září 1922. Po několik let vykazuje činnost, ovšem až 7. ledna 1928 konečně získává schválení Ministerstva vnitra.¹⁴⁸ Na ustanovující schůzi Spolku se ve Spálené ul. č. 34 v Praze sešlo sedmnáct členů, zakladatelů. Za předsedu byl zvolen J. Šimon, místopředsedou se stal M. H. Wentland, jednatelem F. Fiala, pokladníkem M. Adamová a J. Mokřý přijal funkci dalšího člena výboru Spolku. Byly schválené stanovy a plán činnosti.¹⁴⁹

Na valné hromadě v roce 1925 již eviduje Spolek 74 členů. V roce 1929 již členů 100. V roce 1942 členů 583. Jedná se o počty aktivních spolupracovníků.

V původních stanovách se dočítáme, že okruhem působnosti je celá ČSR, přičemž Spolek je založen pro tyto účely:

- Rozšiřovat poznání o správné životosprávě přednáškami o škodlivosti lihových nápojů a tabáku, o důležitosti zdrženlivosti a střídmosti, o nebezpečí pohlavních chorob a rozmařilého života, a skrze praktické poučování o správném způsobu vaření, úpravě jídel a oděvů vyhovující zdravotním požadavkům.
- Vydávat a rozšiřovat spisy a časopisy o těchto zásadách a působit ku poučování lidu o správném způsobu života, a tělesné i mravní čistotě.
- Nabývat, v držení mít, neb zcizovat, najímat, případně pronajímat budovy a nemovitosti, jakož i zakládat a udržovat ústavy odpovídající účelům spolkovým v republice československé.¹⁵⁰

Členem Spolku se mohl stát každý, kdo se zavázal, že nebude požívat alkoholické nápoje, v žádné jejich formě ani kouřit tabák. Dále byli členové zavázáni k vedení mravně bezúhonného života a k mravní a hmotní podpoře Spolku.¹⁵¹

Příchodem nacismu musely být stanovy Spolku dne 29. prosince 1939 upravené. Polem působnosti se stal Protektorát Čechy a Morava a také název Spolku byl upraven na *Spolek pro péči o zdraví v Protektorátu Čechy a Morava*. O jeho bohaté činnosti v období druhé světové války si řekneme více později. Další valná hromada Spolku proběhla dne 16. prosince 1945. Došlo k přejmenování na „*Spolek pro péči o zdraví*

¹⁴⁸ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹⁴⁹ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 6, inv. č. 26.

¹⁵⁰ Tamtéž.

¹⁵¹ Tamtéž.

v *Československé republice*.“ Státní úřady doručily úřední potvrzení a schválení nových stanov dne 1. srpna 1947. K definitivnímu zrušení Spolku dochází v roce 1950. Ministerstvo zdravotnictví jej výnosem ze dne 29. června zrušilo. Církev ještě zaslala žádost o jeho obnovení, ale ta byla dne 3. srpna téhož roku zamítnuta.¹⁵²

Nejlepší vizitkou dobré společnosti a zejména to platí pro církev, jsou její členové. Ve zprávách o činnosti Spolku často nacházíme tuto formulaci: „*Všichni členové snažili se vést příkladný, střídmy život a zdržovali se všeho, co by jejich zdraví škodilo.*“¹⁵³ Nemám iluze o tom, že se každý člen choval zcela bezúhonně a dle citovaného zápisu. Obecně máme sklon přikrášlovat skutečnosti, nebo naopak zatajovat informace, když hodnotíme činnost, za kterou neseme odpovědnost. Vnímám zde určitou paralelu s pohledem společnosti na církve dnes. Domnívám se, že mnoho lidí nemá pozitivní vztah k církvi, stejně tak jako k jiným institucím, právě proto, že její reprezentanti se ve skutečnosti chovají jinak, než o sobě referují. Slova, činy a gesta musí být v souladu a neprotiřečit si.

Největší rozvoj činnosti Spolku zaznamenáváme paradoxně s příchodem nelehkých časů protektorátu. Zřejmě nouze, hrůzy války a utrpení, které způsobila, vzbudily v lidech touhou pomáhat. Ve zmíněném období došlo k aktivizaci dalších členů církve ale i přátel k sociální činnosti, kteří se zapojili do práce ve prospěch spoluobčanů, bez ohledu na konfesní příslušnost. Z původních 582 aktivních členů vzrostl v průběhu let 1942 až 1943 počet spolupracovníků na 840. Počet členů, kteří se zavázali dodržovat hodnoty Spolku, dosáhl v tomtéž období počtu 5 000. Bylo potřeba práci více koordinovat a pečovat o dobrovolníky. V letech 1942 až 1943 bylo tedy vybráno 28 pověřených sociálních pracovníků a v letech 1943 až 1944 o dva méně, kteří kromě vlastní aktivní činnosti také koordinovali práci dalších členů. Abychom lépe porozuměli náplni činnosti Spolku, rozvedu obsah některých oblastí jeho působení o stručný popis aktivit.

Ještě předtím uvedu tabulku s přehledem o vykonané práci v letech 1942 až 1944.

¹⁵² Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹⁵³ Tamtéž.

Zpráva o zdravotní a sociální péči pověřených sociálních pracovníků v Čechách a na Moravě za dobu od¹⁵⁴	04/1942 do 04/1943	04/1943 do 04/1944
Informativních návštěv v rodinách zdravotně ohrožených, nebo sociálně slabých vykonali	985	1289
Intervenčních návštěv na různých úřadech v zájmu nemocných a sociálně potřebných uskutečnili	344	417
Samaritánských služeb uskutečnili	172	259
Počet případů, ve kterých nemocným zaopatřili léky hrazeny z našich prostředků	278	343
Lékaře povolali k nemocným v případech	38	26
Počet případů, ve kterých se postarali o převoz nemocných do nemocnice	21	12
Počet případů, ve kterých zprostředkovali darování ošacení a obuvi ze zásob našich prac. kroužků	366	157
Počet jednání se sociálními a zdravotními institucemi	335	472
Počet použitých hodin pro sociální a zdravotní péči	4552	7313
Zpráva o zdravotní a sociální péči ostatních členů v Čechách a na Moravě za dobu od¹⁵⁵	04/1942 do 04/1943	04/1943 do 04/1944
Počet pracujících členů	790	737
Počet osob, jimž byla poskytnuta pomoc	2360	2046
z toho mužů	701	321
z toho žen	1364	1363
z toho dětí	295	362
Počet pomoci (samaritánská služba)	2654	2029
Počet hodin zdravotní a sociální péče (péče u sousedů)	8387	11710
Počet vyspraveného, nebo přešíváného prádla a šatstva	1368	1765
Počet darovaného prádla a šatstva	1736	1903
Počet darovaných párů obuvi, nebo pantoflí	716	700
Vydání sociálních kroužků žen na opravy ošacovacích součástek a jiné (v K)	17 760,30	38 807,50
Vydání v naléhavých sociálních případech (v K)	17 944,80	22 726
Darováno v hotovosti (v K)	102 806,05	135 061

¹⁵⁴ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹⁵⁵ Tamtéž.

V rámci ošetrovatelské služby pomáhali členové Spolku v domácnostech dlouhodobě nemocných spoluobčanů. Pravidelné návštěvy v jejich domovech nahrazovaly služby nemocnic a zdravotních ústavů. Kromě podávání léků, rehabilitace a jiné zdravotnické péče byla součástí této služby i pastorační služba laiků a kazatelů. V Praze bylo v letech 1941 až 1942 svěřeno spolku šest případů nemocných spoluobčanů. Ve třech případech došlo k jejich uzdravení, jeden zemřel. O dva případy se pečovalo i nadále. V Praze v této oblasti pracovalo devět členů stálých a tři spolupracovali výpomocně. Další archivní záznamy podávají informaci o způsobu vzdělávání pečovatелů a ošetrovatelů. Proškolení probíhalo formou dlouhodobých kurzů a přednášek odborného ošetrovatelského personálu. V roce 1949 byly v Praze uspořádány dva tříměsíční kurzy pro výchovu zdravotnických pracovníků.¹⁵⁶

Kromě dlouhodobé péče byla ošetrovatelská služba poskytována také jednorázově. Členové spolku vyhledávali domácnosti, kde se nacházel nemocný člověk a poskytovali jemu i rodinným příslušníkům informace o možnostech další pomoci, kterou spolek vykonával. Zároveň jim také referovali o nárocích, které jim v nemoci od místních úřadů náležely. Pokud bylo potřeba, intervenovali za ně na úřadech, opatřili jim léky anebo povolali lékaře k lůžku. Zabezpečovali také převoz nemocných do nemocnic, pokud na to rodina chorého sama nestačila.

Dne 6. září 1930 zaslal Československý červený kříž v Brně dopis s tímto zněním: *„Kuratorium ošetrovatelské služby v rodinách vzalo s povděkem na vědomost zprávu našich sester o ochotné a obětavé spolupráci vašich členů. Vážíme si vašeho pochopení, kterým sledujete naše všelidské snahy a prosíme, abyste nás i nadále pokud možno podporovali.“*¹⁵⁷

Nejen pro marketingovou podporu svých aktivit věnoval Spolek pozornost také publikační činnosti a rozšiřování spisů a letáků. Letáky a informační brožury spolu s dalšími publikacemi podporovaly úsilí členů spolku a zároveň poskytovaly informace preventivního charakteru. Dle zápisu o činnosti z roku 1925 byla Spolkem pro péči o zdraví vydaná brožura o domácím ošetřování nemocných, v roce 1931 kniha „Křesťanská střídmost,“ roku 1936 „Příroda nejlepší lékař.“ Rok nato kniha „Příroda,

¹⁵⁶ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹⁵⁷ Viz NA Praha, fond MSČJA, kart. 12, inv. č. 14.

dárce zdraví“ a později i její slovenská verze „Zdravie a blaho.“ Poslední dvě díla připravili MUDr. Josef Šimon a MUDr. Petr Židek, členové CASD a Spolku pro péči o zdraví. Dozvídáme se také o tisku a šíření letáků o škodlivosti tabáku a lihových nápojů o obraně proti epidemiím a nejvíce rozšířeným nemocem.¹⁵⁸

Publikace i letáky se nabízely také při přednáškách pořádaných vedoucími členy Spolku. V archivních materiálech nalézáme bohaté záznamy o přednáškové činnosti doprovázené diskusemi na probírané téma. Tematicky byly zaměřeny zejména na oblast škodlivosti tabáku a lihových nápojů, dále na tělesnou a mravní čistotu a nechyběla témata rodina a dobré vztahy. Velice často se věnovali přednáškám o správné životosprávě a dietě, které se konaly ve školách, závodech, zájmových klubech, kasárnách apod. Z mnoha záznamů vybírám potvrzení odeslané Základní odbornou školou pro letecké zámečníky v Praze Hloubětíně, kde František Šumbera uskutečnil dne 13., 14. a 16. června 1949 přednášku o škodlivosti alkoholu spojenou s promítáním filmu. Přítomno bylo 257 žáků.¹⁵⁹

Pokud to situace dovoľovala, poskytoval Spolek také finanční dary pro potřeby preventivní činnosti institucí a škol. Například dne 15. května 1949 potvrzuje a vyslovuje srdečný díky ředitelství Národní školy ve Vojkovicích za příjem 650 Kčs.¹⁶⁰ Finanční dary však sloužily zejména sociálně slabým na pokrytí výdajů spojených s nemocí. Z mnoha archivních záznamů vybírám dva příklady takovéto pomoci. Finanční pomoc 500 Kčs jako kompenzaci z důvodu dlouhodobé práceneschopnosti obdržela paní Murčová z Vamberku. Obnos 1000 Kčs byl odeslán jako sociální výpomoc panu Doležalovi z Hradce Králové. Obě částky poukázala příjemcům centrála Spolku v Praze dne 21. ledna 1947.¹⁶¹

Po vzniku Spolku pro péči o zdraví je do jeho činnosti začleněna i práce kroužků Tabita. Charitativní pomoc je koordinována sociálními tajemníky a některé pobočky jednoty také přebírají patronaci nad seniory, tělesně postiženými, dětskými domovy, domovy důchodců apod. Ve statistikách Spolku pro péči o zdraví je k nahlédnutí i výpis

¹⁵⁸ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹⁵⁹ Tamtéž.

¹⁶⁰ Tamtéž.

¹⁶¹ Tamtéž.

dobročinné pomoci, která byla věnována potřebným v letech 1946 – 1947.¹⁶² V něm je uvedeno následující:

- Potravin, masa, kaka, čokolády, sýrů apod. 32 000 kg.
- Šatstva a obuvi 103 000 kg, tj. přes 30 000 různých částí.
- Na léky a výpomoc bylo vydáno přes 300 000 Kč.
- Nemocných ošetřeno přes 20 000.

Kromně práce v Tabitě odpracovali členové spolku také mnoho hodin pomocných prací v domácnostech sociálně slabých občanů. V jednom z dopisů Obvodní národní výbor Prahy 12 potvrzuje, že při sociální práci na jeho území odpracovali v době od 28. března do 13. června 1950 členové spolku 89 hodin.¹⁶³

Poděkování za sociální pomoc obdržel Spolek i z Hradčanského ústavu pro slepé děti za laskavý (blíže nespecifikovaný) dar. Děti z ústavu zařadily dárce mezi „*naše přátele a dobrodince*.“ Je napsán Braillovým písmem.¹⁶⁴

Ve spolupráci s Českým abstinentským svazem organizovali členové Spolku pro péči o zdraví přednášky o škodlivosti alkoholu na školách, při manifestacích, v hornických domovech apod. Aktivně podporovali akce „týdne střízlivosti,“ svépomocně vytvářeli protialkoholní nástěnky a vývěsky. Z důvodu prevence konzumace alkoholických nápojů mladistvými se ve školských zařízeních zakládali abstinentské kroužky, s kterými dlouhodobě pracovali.

Členové spolku se pravidelně účastnili kurzů pro výcvik protialkoholních pracovníků. Jeden z kurzů proběhl v Brně 9. až 17. března 1949.¹⁶⁵

Velice plodná byla spolupráce s Českým abstinentským svazem na Ostravsku. Mezi archivními dokumenty se nalézají žádosti o vystavení legitimací pro zástupce Spolku, kteří měli oprávnění ke kontrole hostinců, výčepních místností a dodržování zákonů o potírání alkoholismu. Do této činnosti se zapojovali jak prostí členové, tak kazatelé.

¹⁶² Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 18, inv. č. 101b.

¹⁶³ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹⁶⁴ Tamtéž.

¹⁶⁵ Tamtéž.

V Ostravě obdrželo legitimaci šest adventistů, z toho tři kazatelé. V roce 1949 měl místní odbor Českého abstinentního svazu 100 členů. Z toho 50 tzv. „klusáků.“¹⁶⁶ Uskutečněno bylo 200 návštěv v rodinách alkoholiků a 35 kontrol.

Ve spolupráci s místními úřady byla zřízena stálá protialkoholní služba, kterou prošlo měsíčně 200 až 250 osob. Intenzivně se spolupracovalo se Sborem národní bezpečnosti, který v ulicích odchytil podnapilé spoluobčany.

Ve stejném roce uskutečnili školení představitelé Spolku pro péči o zdraví 103 protialkoholních přednášek.¹⁶⁷

Členové Spolku úzce spolupracovali s místními odděleními Československého červeného kříže (dále jen ČSČK). Účastnili se kurzů poskytovaných ČSČK, které jim v praxi pomáhaly při poskytování první pomoci zraněným. Dne 29. července 1950 se k účasti na *Samaritském kurzu první pomoci* přihlásilo v Praze 43 členů Spolku a později jej absolvovalo.¹⁶⁸ Dále také organizovali veřejné přednášky. Jednalo se o večery na téma Prevence onemocnění civilizačními nemocemi, O škodlivosti kouření, O škodlivosti tabáku. ČSČK potvrzuje, že lektor Spolku uskutečnil v prosinci 1950 dvě přednášky pro mládež středních škol na téma „Alkohol – nepřítel lidstva,“ kterých se účastnilo 600 studentů. Například v roce 1949 absolvovali všichni kazatelé CASD i řadoví členové Spolku protialkoholní seminář, který se konal ve Sloupu u České Lípy od 22. do 29. října.

Místní sbory církve vytvářely nástěnky s informacemi o prevenci nemocí, škodlivosti alkoholu a tabáku, které umísťovaly před modlitebny a na veřejná místa. O jednu takovou nástěnku projevil zájem i Pražský odbor ČSČK, který si ji vypůjčil k dlouhodobému používání.¹⁶⁹

Členové spolku se také pravidelně účastnili akcí dárců krve.

V kartonech Národního archivu nalézáme také zmínky o pracovních brigádách členů Spolku, nebo přímo členů sborů CASD. Pomáhalo se při sklizních brambor, na polích rolníků, při opravách ústavů a sociálních zařízení apod. Například v roce 1950

¹⁶⁶ Abstinující alkoholici, kteří jsou v léčení, nebo jsou již vyléčení.

¹⁶⁷ Viz NA Praha, fond MSČJA, kart. 7, inv. č. 9.

¹⁶⁸ Dnes známe pod názvem Kurz první pomoci. Dále viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

¹⁶⁹ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 19, inv. č. 103.

sedmnáct členů sboru CASD z Hradce Králové odpracovalo 153 hodin na sklizni cukrovky v státním statku Neděliště.¹⁷⁰

Ze spolku, který v podstatě vznikl jenom jako „z nouze ctnost“ se v dalších letech stává velice aktivní instituce, která se angažuje ve zdravotní osvětě a prevenci. Na tomto místě je ovšem nutné zdůraznit, že aktivizace adventistů v období let po druhé světové válce do roku 1952 nebyla dílem náhody. Představitelé církve z náznaků vnímali narůstající tlak ze strany státních úřadů. Hrozil zákaz činnosti a perzekuce členů, která se naplnila v roce 1952 usnesením o zákazu církve. Proto máme z tohoto období v archivech také nejvíce zmínek o pracovních brigádách členů církve. Celé sbory se zapojovaly do sklizně úrody. V podnicích byli vyzdvihováni adventisté jako nejlepší pracovníci apod.¹⁷¹ Zvýšeným úsilím v oblasti sociální, preventivní a dobročinné se snažila církev poukázat na to, že je pro tehdejší socialistickou společnost prospěšná, až nepostradatelná.

Na práci Spolku pro péči o zdraví ve své činnosti, cílech a zásadách navazuje občanské sdružení Život a zdraví, jehož iniciátorem je opět církev adventistů. Bylo založeno v roce 1992.

Posláním sdružení je podpora zdravého způsobu života v oblasti tělesné, psychické, duchovní i sociální. Práce o. s. Život a zdraví je nápadně podobná práci Spolku. Organizuje přednášky, besedy, kurzy, semináře, sympozia, tábory, výstavy a výchovné zdravotní programy. Dále pořádá semináře o úctě k životu, o přípravě na manželství, o škodlivém působení drog, alkoholu a kouření.

Nabízí také programy, které mají pomoci k zdravým mezilidským vztahům, k rozvoji osobnosti člověka a k nalezení nových rozměrů života.¹⁷²

V rámci občanského sdružení je možné se zapojit do klubů zdraví, účastnit se rekondičního pobytu, nebo se nechat proškolit v ozdravně preventivním programu *NEWSTART*.¹⁷³

¹⁷⁰ Viz NA Praha, fond C-ADV, kart. 5, inv. č. 24.

¹⁷¹ Tamtéž. Dále viz NA Praha, fond MSČJA, kart. 5, inv. č. 7.

¹⁷² Viz ACASD, kart. 3.1.

¹⁷³ Program NEWSTART v překladu Nový začátek. Viz NEWSTART® [online]. Weimar, CA, USA: 2011 [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.newstart.com/>>.

5 CHARITATIVNÍ PÉČE CÍRKVE ADVENTISTŮ PO LISTOPADU 1989

5.1 Církev pomáhá

S příchodem svobody, díky událostem sametové revoluce, mohla i církev adventistů začít opět volně působit i na poli humanitárním, sociálním a charitativním. Tak se z archivních materiálů dozvídáme, jak reagovali adventisté na aktuální problémy a krize, které se v letech 1990 a pozdějších udály. Ještě v roce 1989 zřizuje unie CASD fond naléhavé pomoci, ze kterého se začaly čerpat prostředky pro humanitární akce.

Po svržení režimu diktátora Nicolae Ceausesca v Rumunsku bylo potřeba zdevastované zemi pomoci a tak i adventisté pomáhají. Československá unie Církve adventistů zakoupila a odeslala do Rumunska 30 tun potravin, 10 tun oblečení a dvě tuny vajec. Ve spolupráci s ČSČK dále členové církve odvezli zdravotnický materiál do okresů Arad, Temešvár, Rešice. Materiál rozvezený do tamních zdravotnických středisek měl hodnotu pěti milionů korun.¹⁷⁴

V roce 1991 poskytla církev 100 000 Kčs na pomoc tureckým Kurdům. Do Mnichova byl odvezen zdravotnický materiál, který byl předán německé pobočce humanitární organizace ADRA. Ta se postarala o jeho dopravu do Turecka. V tomtéž roce bylo odvezeno 20 tun potravin do Bulharska a zdravotnický materiál do Litvy a Lotyšska. Do italské Pisy dopravila církev humanitární materiál pro oběti konfliktu v Perském zálivu.¹⁷⁵

V následujícím roce věnovala unie CASD 100 000 Kč na pomoc Albánii, kam byl jejími členy dopraven zdravotnický materiál a potraviny. Na pomoc obyvatelstvu bývalé Jugoslávie, zdecimovanému vojenským konfliktem, zakoupila církev kamion potravin, který dopravila v únoru již zmíněného roku do chorvatské obce Čakovec. Obdobně i říjnu, kdy se o potravinovou pomoc nejvíce zasloužil sbor církve v Třebíči. Ve spolupráci s ČSČK byla do Albánie dopravena humanitární pomoc pro tamní dětské domovy.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Viz ACASD, kart. 22/Ia.

¹⁷⁵ Tamtéž. Dále viz AADRA.

¹⁷⁶ Tamtéž.

V reakci na potřeby členů začíná Moravskoslezské sdružení CASD v roce 1990 stavět domov pro seniory „Efata“ se sídlem v Zlíně – Malenovicích. Jde o víceúčelové zařízení, jehož stavba trvala čtyři roky. Zprvu sloužilo zařízení jako Dům s pečovatelskou službou. Od roku 2007 je registrovaným zařízením, které funguje jako Domov pro seniory s kapacitou devatenácti lůžek. Dle slov zřizovatele je posláním domova „...zajištění klidného a důstojného stáří v křesťanském prostředí lidem, kteří buď dosáhli důchodového věku, nebo jsou zdravotně postiženi a zároveň jim nemůže být zajištěna péče blízkými osobami.“¹⁷⁷ Prostředí domova je upraveno tak, aby se co nejvíce blížilo rodinné atmosféře. Provoz domova je financován z různých zdrojů. V první řadě z příspěvků klientů, dále ze státních dotací, darů od sponzorů a z příspěvků zřizovatele, tj. CASD.¹⁷⁸

5.2 Roudnická nadace naléhavé pomoci

Potřebu sociální a charitativní pomoci spoluobčanům v nouzi citlivě vnímali také členové roudnického sboru adventistů. Ve spolupráci se sborem v České Lípě se rozhodli poskytnout pomocnou ruku volyňským Čechům,¹⁷⁹ o jejichž přesídlení se dozvěděli z denního tisku. Po černobylské katastrofě bylo v rámci humanitární akce československé vlády umožněno v letech 1991 až 1993 přestěhování 1800 osob, tj. téměř 600 rodin. Usídlení byli kromě jiných míst i na Českolipsku. Spoluzakladatel nadace MUDr. Karel Srch popsal v článku časopisu Advent jejich situaci slovy: „...*tito lidé opustili své domovy v černobylské oblasti prakticky bez majetku a jejich vklady*

¹⁷⁷ Viz ACASD, kart. 11. I.

¹⁷⁸ Tamtéž.

¹⁷⁹ „Byl to pozůstatek velké vystěhovalecké vlny z druhé poloviny 19. stol., kdy v důsledku velmi neutěšené a stále se zhoršující hospodářské situace v tehdejší Rakousko-Uhersku odcházeli emigranti z českých zemí, a to jak na periferie rakouské monarchie (např. do Chorvatska nebo do Banátu), tak za její hranice (zejména do zámoří, do Ameriky). Rusko bylo pro vystěhovalce přitažlivé zejména tím, že šlo o blízkou a snáze dostupnou sousední zemi a že to zároveň byla „bratrská“ země slovanská (vědomí slovanské vzájemnosti mělo v době tehdejšího Rakousko-Uherska velmi silné kořeny). Češi byli na Ukrajině soustředěni především v bývalé Volyňské gubernii (před reemigrací tam žilo v 638 obcích na 40 tisíc Čechů). I po reemigraci, když bylo po druhé světové válce Čechům dovoleno vrátit se do staré vlasti předků, zůstala ještě na Ukrajině početná menšina (v r. 1989 se tam k české národnosti hlásilo deset tisíc lidí).“ Viz JANČÁK, P., JANČÁK, V. *Volyňští a „černobyští“ Češi* [online]. Geografické rozhledy 5/06-07, Praha : 2007 [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.geografickerozhledy.cz/gallery/casopis/122-1181655203.pdf>>.

v bance byly díky jejich rozhodnutí opustit Sovětský svaz zmraženy.¹⁸⁰ S ochotou pomáhat, zakládají Miroslav Kvintus ml. a MUDr. Karel Srch Roudnickou nadaci naléhavé pomoci. Zaregistrovaná byla dne 7. dubna 1992 u okresního úřadu v Litoměřicích.¹⁸¹ Dle původního statutu, si za cíl své činnosti určila „...rozvoj duchovních hodnot a humanitárních cílů.“¹⁸² Kromě pomoci volyňským Čechům se chtěli v nadaci věnovat i dalším humanitárním cílům v oblasti Roudnicka, ale také v zahraničí. Šlo například o pomoc dětským obětem válečného konfliktu v bývalé Jugoslávii.¹⁸³

Severočeský regionální deník uveřejnil v červenci 1992 článek s názvem „Iniciativa roudnických adventistů, pod symbolem PVČ“ (pomoc volyňským Čechům). V něm redaktor popisuje neutěšenou situaci volyňských Čechů v bývalém vojenském prostoru Rudé armády v Kuřivodech na Mimoňsku, který se jim stal novým domovem. „Desítky prkenných vojenských objektů, rozpadlé budovy, deset rozpadlých kotlů s podzemními nádržemi na topný olej, panelové domy sovětského typu, jež jsou neobyvatelné, strážné budky, nebezpečí ztracené munice a řadové domky s byty 1 + 2, kde bydleli lidé... Protože okresní úřad ani Obecní úřad v Kuřivodech nemohou zajistit vše, musí pomoci ostatní. Roudnická nadace naléhavé pomoci založila konto...“ Nadace ovšem přijímala nejen finanční dary, ale také zemědělskou techniku, nářadí, sazenice apod.¹⁸⁴ Jeden z přistěhovalců, pan Pelc, byl včelařem. I v novém domově toužil mít včelín. V roudnické nadaci neváhali a oslovili místní včelaře, vyřídili potřebná veterinární osvědčení a darovali několik včelstev i s úly šťastnému příjemci. V časopisu Včelařství se dočtete: „Jedině včelař pochopí, s jakou radostí přijímali noví majitelé včelstva, a nevezme jim je žádný ruský mužik, jak se obávali. Mají opět pro co žít, o co se starat.“¹⁸⁵ Volyňští Češi obdrželi od Roudnické nadace kromě materiální pomoci také dar mnohem vzácnější. Vydavatelství Luxpress ve spolupráci s Livin Bible Society poskytlo do každé rodiny parafrázovaný překlad Nového zákona-Slovo na cestu.

¹⁸⁰ SRCH, K. *Roudnická nadace naléhavé pomoci*. Časopis Advent, č. 6-7, 1992, str. 5.

¹⁸¹ Viz ACASD, kart. 22/II.

¹⁸² Tamtéž.

¹⁸³ Tamtéž.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ KVINTUS, M. *Včelaři v Roudnici mají dobré srdce*. Včelařství - časopis Českého svazu včelařů, září 1992, s. 214.

Charitativně zapálení členové Roudnické nadace věnovali po několik let svůj čas a prostředky pomoci krajanům, kteří v Kuřivodech začínali nový život. Kromě pomoci volyňským Čechům spolupracovala Roudnická nadace několik let s humanitární organizací církve adventistů – ADRA, o které si řekneme více hned v následující kapitole. Dne 23. listopadu 1995 jeden ze zakladatelů nadace požádal o zrušení registrace.¹⁸⁶

6 ADVENTISTICKÁ NADACE PRO POMOC A ROZVOJ-ADRA

Adventistická nadace pro pomoc a rozvoj-ADRA¹⁸⁷ byla založena v listopadu 1956 Církví adventistů sedmého dne, aby poskytovala humanitární a rozvojovou pomoc. Její původní název byl SAWS,¹⁸⁸ který byl v roce 1983 změněn na „ADRA.“ Nový název lépe reflektuje aktivity a poslání církvi založené humanitární organizace. Již po sedmi letech své činnosti, v roce 1962, byla ADRA aktivní ve 29 krajinách. Pomoc, kterou do nich odeslala, dosáhla hodnotu 2,3 milionu amerických dolarů. V roce 1970 se organizace rozhodla obohatit svou službu o dlouhodobé, rozvojové projekty.

K projektům jednorázové humanitární pomoci se tak připojily další, s dlouhodobým horizontem. Kromě distribuce potravin, vody, příkrývek a jiné jednorázové pomoci začala ADRA budovat nemocnice, rozvíjet programy pro prevenci nemocí, školit základní hygienické návyky a zásady zdraví, budovat vzdělávací zařízení, apod.

Ke dnešnímu dni se v celosvětovém měřítku ADRA řadí mezi nejrozvinutější nevládní humanitární organizace. V roce 1997 jí byl ekonomickou a sociální radou OSN přidělen statut vrchního poradce. V roce 2004 pomáhalo více než 4000 spolupracovníků ve sto dvaceti pěti zemích. Humanitární pomoci se již dočkalo přibližně 24 milionů lidí.¹⁸⁹

Celosvětová centrála organizace sídlí ve Washingtonu D. C. ve Spojených státech Amerických. Evropská pobočka, se kterou úzce spolupracuje i ADRA ČR, má své sídlo ve švýcarském Bernu. ADRA Česká republika patří spolu s Anglií, Austrálií, Belgií,

¹⁸⁶ Viz ACASD, kart. 22/II.

¹⁸⁷ Originální, anglický název-Adventist Development and Relief Agency.

¹⁸⁸ Seventh-day Adventist Welfare Service-Dobročinná služba adventistů sedmého dne (vlastní překlad).

¹⁸⁹ Viz ADRA International headquarters [online]. Old Columbia Pike, Silver Spring, MD, USA [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <http://www.adra.org/site/PageNavigator/about_us/history/>.

Dánskem, Finskem, Holandskem, Itálií, Japonskem, Kanadou, Německem, Norskem, USA, Švédskem a Švýcarskem mezi aktivní dárcovské organizace. To znamená, že je schopna pomoc nejen přijímat, ale především ji sama poskytovat a koordinovat.¹⁹⁰

Ke konci roku 1991 začali představitelé církve přemýšlet o možnosti otevření lokální pobočky humanitární organizace ADRA v ČR. Dne 29. května 1992 byla nadace ADRA zaregistrována obvodním úřadem v Praze 5. Trojice zakládajících členů církve, Rudolf Reitz, Vladimír Adame a Milan Hlouch, otevřela cestu pro sociální, charitativní a humanitární péči církve adventistů v České republice i zahraničí.¹⁹¹ Zakládací listina nadace začíná slovy: „*Církev adventistů sedmého dne zřizuje nadaci s názvem „Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj.“*¹⁹²

K již existující nadaci ADRA, z důvodu narůstajícího počtu realizovaných programů a také díky potřebě reagovat na legislativní změny, bylo 12. prosince 1994 zaregistrováno i Občanské sdružení ADRA.¹⁹³ K tomuto kroku přistoupila CASD také na základě komunikace s Ministerstvem vnitra, které hodlalo dále rozvíjet projekty ve válkou postižené bývalé Jugoslávii. Nemohlo je však realizovat ve spolupráci s nadací, ale ve spolupráci s občanským sdružením ano.¹⁹⁴

Prvními zaměstnanci byli ředitel – Rudolf Reitz, sekretářka Miroslava Žaludová a účetní Dagmar Raková. Mzdu obou dvou zaměstnankyň hradila do konce roku 1993 CASD, do konce 1994 také mzdu ředitele. V dalším období již financuje všechny náklady na své zaměstnance ADRA.¹⁹⁵

V roce 2009 měla ADRA průměrně 46 zaměstnanců. Přibližně polovina z nich jsou členové CASD. Roční obrat finančních prostředků v tomtéž roce přesáhl hodnotu padesáti milionů korun českých.¹⁹⁶

¹⁹⁰ Viz ADRA International headquarters [online]. Old Columbia Pike, Silver Spring, MD, USA [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <http://www.adra.org/site/PageNavigator/about_us/history/>.

¹⁹¹ Viz ACASD, kart. 22/II., pozn. Po rozdělení federace se zakládá i ADRA Slovensko.

¹⁹² Tamtéž.

¹⁹³ Tamtéž.

¹⁹⁴ Viz Rozhovor s Rudolfem Reitzem ze dne 16. února 2011, písemný zápis v majetku autora.

¹⁹⁵ Viz ACASD, kart. 22/II.

¹⁹⁶ Viz AADRA.

6.1 Nadace ADRA

Nadace je nezisková humanitární organizace, mezi jejíž cíle patří také:¹⁹⁷

- zvýšení úrovně života a zdraví obyvatel a to jak v ČR, tak v ostatních zemích, které potřebují pomoc
- podpora osvětové činnosti, která si klade za cíl výchovu dětí a mládeže k sociálnímu citění, boje proti rasismu, náboženské nesnášenlivosti a to v jakékoli formě
- poskytování a koordinace rychlé pomoci při řešení krizových situací, které jsou důsledkem živelných katastrof, rasových nebo politických problémů na celém světě a to bez ohledu na rasovou, etnickou, politickou nebo náboženskou příslušnost
- zmírňování následků mezinárodních konfliktů a občanských válek v oblasti materiální, sociální, duševní a duchovní
- podpora sociálních a humanitárních projektů církve
- podpora programů zaměřených na zvyšování úrovně občanské zodpovědnosti a vzájemného soužití

Nadace je řízená sedmičlennou správní radou, které předsedá Ing. Radomír Špinka. Dozorčí rada je dvoučlenná. Šestičlenná grantová komise rozhoduje o přidělení prostředků jednotlivým řešitelům projektů.¹⁹⁸

Na základě požadavku nového zákona o nadacích, byla nadace ADRA ke dni 27. prosince 1998 přeregistrována. Nadace je členem Fóra dárců a společně s ostatními členskými nadacemi podepsala Etický kodex nadací.¹⁹⁹

Nadační jmění tvoří „základní kapitál“ nadací. Výše nadačního jmění nadace ADRA činí 40 057 880 Kč. Tvoří jej nemovitost a finanční hotovost, kterou na základě Smlouvy o obstarání obchodů s cennými papíry spravuje Pioneer Zaset Management.

¹⁹⁷ Viz Nadace ADRA[online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/o-nas/statut/>>.

¹⁹⁸ Viz ACASD, kart. 22/II.

¹⁹⁹ Viz Nadace ADRA, [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/o-nas/eticky-kodex/>>.

Výnosy nadačního jmění používá nadace pro dosahování svých cílů. Nadační jmění je nedotknutelné. „*Největší rozdíl mezi českými nadacemi a nadacemi z vyspělých zemí je právě ve výši nadačního jmění: zatímco nadace ve vyspělých zemích do velké míry uskutečňují svou činnost z výnosů nadačního jmění, nadační jmění českých nadací je pro tento účel nedostatečné. Většina českých nadací je tudíž při své činnosti odkázána na dary, které okamžitě přerozděluje dále.*“²⁰⁰ Nadační jmění lze navyšovat o dary fyzických a také právnických osob.

V čele nadace, jako předseda správní rady, působil od jejího vzniku až do roku 2008 Vítězslav Vurst, který dnes pracuje jako nemocniční kaplan. Předsednictví po něm převzal Radomír Špinka, který stojí v čele nadace dodnes. Každý rok vypisuje nadace grantové řízení, do kterého je možné se přihlásit se žádostí o příspěvek.

Pro léta 2009 /2010 byl grantový program zaměřen na tyto oblasti:²⁰¹

- Podpora projektů podporujících dobrovolnictví a projektů určených pro překonání překážek v začlenění do společnosti.
- Podpora vzdělávacích programů a připravenosti na humanitární katastrofy včetně humanitárních a rozvojových projektů.

Uzávěrka příjmu žádostí je zpravidla do 15. května aktuálního roku, ve kterém se řízení otevírá. Již na konci června se žadatelé dozvědí, jestli se svou žádostí uspěli.

Z činnosti nadace vybírám její stěžejní projekty:

Nadace ADRA podporuje **mobilní domácí hospicovou péči** na území Moravskoslezského kraje. Pomoc je poskytována po dohodě o spolupráci s ošetřujícím lékařem pacienta. Nadace ADRA tak pomáhá nevyléčitelně nemocným prožít poslední chvíle svého života mezi nejbližšími. Odborným ošetřením tlumí jejich nesnesitelnou bolest. Poskytuje oporu rodině a nejbližším přátelům nemocného. Tuto péči vykonávají zejména dobrovolníci. Obětují nejen svůj čas, ale i schopnosti.²⁰² Pobočka nadace

²⁰⁰ Viz Nadace ADRA, *Profil a historie nadace* [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/o-nas/profil-a-historie-nadace/>>.

²⁰¹ Viz Nadace ADRA [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/granty/grantovy-program/>>.

²⁰² Viz AADRA.

ADRA ve Frýdku – Místku, která tuto pomoc koordinuje, nabízí ošetřovaným pacientům také zapůjčení polohovací postele.

Nadace ADRA spolupracuje při výcviku a činnosti týmů **psychosociální pomoci**, které zasahují při mimořádných událostech, pod odborným vedením a garancí PhDr. Bohumily Baštecké. V rámci své organizace nadace ADRA vytváří, školí a udržuje také lokální týmy. Členové těchto týmů pomáhali např. po havárii autobusu u Nažidel, při záplavách v ČR, spolupracovali na programech po odhalení vražd heparinem v havlíčkobrodské nemocnici apod. Ve spolupráci s hasičským sborem pořádá konference na různých oblastních úrovních. Na podporu psychosociální pomoci byly ve spolupráci s ministerstvem vnitra a generálním ředitelstvem hasičského záchranného sboru vydány různé tiskové materiály a příručky. Např. „Terénní příručka.“²⁰³

Nadace uděluje ve spolupráci s televizí NOVA **cenu Michala Velíška**, která je určená těm, kdo nezištně poskytují pomoc občanům nacházejícím se v přímém ohrožení. Cena vznikla jako reakce na násilnou smrt střihače televize Nova, Michala Velíška, který v roce 2005 neváhal bránit neznámou napadenou ženu. Pachatel napadení jej v parku na Karlově náměstí v Praze zastřelil. V té souvislosti vznikla kampaň „Hrdinové mezi námi,“ nad kterou převzala záštitu vdova po zesnulém Michalovi Velíškovi-Iva Velíšková ve spolupráci s primátorem Hlavního města Prahy. „*Smyslem dlouhodobé kampaně je motivovat širokou veřejnost, státní správu, místní samosprávu a média k znovunalezení občanské statečnosti a slušnosti v situacích, ve kterých jde o záchranu lidského zdraví či života.*“²⁰⁴ Na závěr kampaně je každoročně vyhlašována Cena Michala Velíška, do které může přihlásit svého hrdinu kdokoliv.

²⁰³ Viz Nadace ADRA [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/projekty/tiskoviny/>>.

²⁰⁴ Viz AADRA.

6.2 Občanské sdružení ADRA

Mezi cíle sdružení se kromě cílů nadace řadí:²⁰⁵

- podpora vypracování a realizace plánů a projektů vlád napomáhajících rozvoji zemědělství, zdravotnictví, řemesel, odstraňování analfabetismu apod.
- vypracovávání sociálních a humanitárních projektů jak v ČR, tak v zahraničí a jejich uskutečňování. Zaměřuje se na práci s bezdomovci, tělesně postiženými, ohroženými, příslušníky etnických skupin a uprchlíky
- podpora rozvoje dobrovolnictví v ČR
- nakladatelská činnost
- získávání finančních prostředků pro naplňování svých cílů ze státního i soukromého sektoru

Obecně vzato je základním cílem činnosti ADRA *„pomoci lidem v nouzi tak, aby byli schopni převzít kontrolu nad svými vlastními životy a mohli co nejlépe využívat ty zdroje, které mají k dispozici.“*²⁰⁶

Občanské sdružení ADRA řídí valná hromada, která má 25 členů. Mezi zasedáními valné hromady řídí činnost sdružení její rada, která je složená z 10 členů. Nad vším děním bedlivě dlí tříčlenná revizní komise.

Česká ADRA pracuje kromě České republiky v 31 zemích světa, kde také vede významné projekty a pomáhá lidem v nouzi.²⁰⁷ Na tomto místě je nutné zmínit, že ADRA ČR je oceňovanou a výjimečnou pobočkou ADRA International.

Pouze dvě pobočky humanitární organizace ADRA ve světě pomáhají také ve své domovině. ADRA ČR je jedna z nich. Když církev adventistů v roce 1956 zakládala tuto organizaci, sledovala záměr humanitární a rozvojové pomoci primárně v zahraničí. Například pro pomoc „doma“ funguje v církvi adventistů ve Spojených státech oddělení

²⁰⁵ Viz Občanské sdružení ADRA, *Stanovy občanského sdružení [online]*. Praha: o. s. ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <http://www.adra.cz/files/os-adra/dokumenty/adra_stanovy-2010.pdf>.

²⁰⁶ Viz Občanské sdružení ADRA, *Kdo jsme [online]*. Praha: o. s. ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme/>>.

²⁰⁷ Viz AADRA.

Adventist Community Services.²⁰⁸ Česká ADRA dosáhla dobrého věhlasu v české i mezinárodní společnosti díky obětavé pomoci během velkých povodní, které naši zemi sužovaly zejména v letech 1997, 2002 a 2006.²⁰⁹ V rámci České republiky bylo dopraveno ve 13 várkách 105,7 tun humanitárního materiálu v hodnotě přibližně 5 740 590 Kč.²¹⁰

Od zrodu o. s. ADRA až do roku 2002 stál v jejím čele jeden ze zakládajících členů organizace, Rudolf Reitz. V roce 2003 jej na krátkou dobu hradil Ivo Řehák a od následujícího roku až dodnes řídí práci sdružení Ján Bárta.²¹¹

Jako první v prostředí České republiky přišla humanitární organizace ADRA s nápadem, který souhrnně nazývá e-donation tj. dárcovství přes internet. Na internetových stránkách www.edonation.cz je možné si jednoduchým kliknutím vybrat způsob, jak chce člověk pomoci lidem v rozvojových zemích. Jde o konkrétní nabídky jako například: koupě několika cihel na stavbu školy v Indii, balíček s léky pro děti v Keni, část setby pro zemědělce v Mongolsku apod. Peníze přispěvatele jsou použity přesně tak, jak se sám rozhodne. Vývoj jednotlivých projektů je možné dále sledovat, případně kontrolovat, jak jsou dárcovské příspěvky používány.²¹²

Další originální myšlenkou jak přispět na pomoc, kterou odvádí ADRA je projekt, který nese název „365 + aneb mince denně.“ Základní myšlenkou programu je vést dárci k pravidelnému dávání a to skrze minimální částku, kterou je koruna denně. Členskou přihlášku i k této formě podpory je možné vyplnit online na internetových stránkách organizace.²¹³

ADRA navazuje plodnou spolupráci s dalšími humanitárními organizacemi, která se projeví zejména při velkých povodních v naší zemi. Mezi kooperující organizace patří

²⁰⁸ Adventistická služba komunitě (vlastní překlad). Viz *Adventist community services* [online]. Seventh day Adventist Church: 2002-2011, [cit. 2011-01-10]. Dostupné na <<http://www.communityservices.org>>.

²⁰⁹ Viz AADRA.

²¹⁰ Tamtéž.

²¹¹ Viz ACASD, kart. 22/II.

²¹² Viz Občanské sdružení ADRA [online]. Praha: o. s. ADRA, © 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.edonation.cz/>>.

²¹³ Viz Občanské sdružení ADRA [online]. Praha: o. s. ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.adra.cz/adra/cz/projekty/projekty-v-cr/mince-denne/>>.

Člověk v tísní, Česká katolická charita, organizace pomáhající uprchlíkům v ČR, Diakonie Českobratrské církve evangelické apod.

ADRA se řídí dávným moudrem: „*Dáš-li člověku rybu, nasytíš ho na jeden den. Naučíš-li jej lovit ryby, nasytíš ho na celý život.*“²¹⁴

ADRA dnes patří mezi tři největší humanitární organizace v ČR.

Jenom o české pobočce ADRA by bylo možné napsat samostatnou diplomovou práci. Zmíním proto stručně oblasti její činnosti a blíže rozvedu jenom jeden stěžejní projekt zahraniční rozvojové a jeden projekt humanitární pomoci. Obdobnou formou pojednám také o domácích projektech, které vykonává.

6.2.1 Zahraniční humanitární projekty

Od roku 1992 doručila česká pobočka organizace ADRA humanitární pomoc do pětadvaceti zemí. V roce 2011 díky zemětřesení a následné vlně tsunami přibude pravděpodobně další země, a to Japonsko. Mezi země, které obdržely pomoc, patří například: Čína, Bangladéš, Barma, Gruzie, Rumunsko, Thajsko, Bulharsko, Indonésie, Indie, Libanon, Nepál, Pákistán, Rusko, Řecko, USA, Haiti a Srí Lanka.²¹⁵

ADRA s vydatnou pomocí členů církve, ve spolupráci s ČSČK, českou vládou a dalšími podpůrnými organizacemi dopravila a rozdělila humanitární materiál v rozsahu, který zobrazuje tabulka na této stránce.²¹⁶

Období	1992-2004 ²¹⁷
Počet cest	266
Počet kamionů (+ další dopravní prostředky)	221 (+29) ²¹⁸
Hmotnost pomoci v tunách	5334,9

²¹⁴ Viz ACASD, kart. 22/II.

²¹⁵ Viz AADRA.

²¹⁶ Tamtéž.

²¹⁷ Pozn. V dalších letech již zaměstnanci organizace cesty vlastními dopravními prostředky nepodnikají.

²¹⁸ Pozn. Přesná informace se mi povedlo dohledat pouze v období let 1992 – 2000.

ADRA poskytovala a nadále poskytuje okamžitou pomoc při mimořádných událostech, jakými jsou válečné konflikty, zemětřesení, hurikány, požáry, povodně, tsunami apod. Pomáhala při záplavách v Súdánu a Nepálu, dále při zemětřesení v Číně a Pákistánu, po válečném konfliktu v bývalé Jugoslávii a Gruzii, také při požárech v Řecku atd. Působila vydatně také po vlně tsunami, která v roce 2004 poničila pobřeží jižní Asie a jejíž důsledky jsou znatelné dodnes.²¹⁹

Nejrozsáhlejší pomocí v zahraničí, kterou kdy česká ADRA provedla, byla humanitární práce po zemětřesení a vlně tsunami v jihovýchodní Asii. Dne 26. prosince 2004 ráno se zachvělo mořské dno směrem na jih od ostrova Sumatra. Bylo to zemětřesení o síle devíti stupňů Richterovy stupnice. To zdvihlo vlnu, která se rychlostí 800 km za hodinu dovalila ke břehům jihovýchodní Asie. Nejdříve zasáhla Sumatru, kde smetla město Meulaboh. Zde zahynula více než polovina z jedenapadesáti tisíc obyvatel města. Poté vlna pustošila Srí Lanku, Indonézii, Indii a také pobřeží a ostrovy Thajska. V konečném zúčtování vlny tsunami se uvádělo 185 434 mrtvých. Mezi oběťmi bylo i osm občanů České republiky. Celková hodnota pomoci, která byla v následujících měsících na pomoc postiženým oblastem shromážděna, se vyšplhala k dvanácti miliardám dolarů. Česká republika přispěla devatenácti miliony dolary a česká ADRA z toho obdržela na pomoc obětem více než pět milionů dolarů.²²⁰

Humanitární pomoc bývá v podobných situacích poskytována ve dvou fázích. První je okamžitá reakce. Zpravidla jde o vyslání záchranářů, či expertů na místo neštěstí a doručení materiální pomoci, nejlépe do několika hodin, či dní. Druhá fáze spočívá v pomoci překonat následky katastrofy, obnovit infrastrukturu, opravit budovy apod. Dle ustanovení Evropské unie, tato pomoc může být poskytována maximálně do dvou let. Na druhou fázi může navázat rozvojová pomoc, která umožní místním lidem vzít svůj život opět do vlastních rukou. Proto také některé z následujících projektů mohou svým obsahem spadat do rozvojové oblasti práce.

ADRA v první fázi práce na **Srí Lance** pomohla 12 azylovým táborem. Podpořila dva české mediky působící v oblasti a uhradila nákup odborné literatury pro místní studenty medicíny. Uhradila také léčebné výlohy občana Švýcarska, který při katastrofě

²¹⁹ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále viz AADRA.

²²⁰ Tamtéž.

zachránil život ženě z ČR. Pořízením dvou inkubátorů podpořila polní nemocnici Hand for Help.²²¹

V delším horizontu se ADRA podílela na založení výrobní lodí v Payagale u města Kalutara. Srílanský lékař Sudheera Magage žijící v Česku, uvažoval, jakým způsobem by pomohl postiženým krajanům. Spojil se s Institutem managementu ve městě Colombo, kde vznikl projekt na výstavbu lodí. Do stavění lodí byli zapojeni místní rybáři. Celkem bylo postaveno přes sto plavidel různé velikosti a typu. Jména jednotlivým lodím navrhli dárci z Čech, kterým tímto způsobem ADRA vyjádřila vděčnost za jejich příspěvky. Lodě nesou například tyto názvy: DMS ASIE, VDV Olga Havlová, Mrázovka, Kladno, Frýdek-Místek, Praha a také Jára Cimrman.²²²

Dále na jihovýchodním pobřeží Srí Lanky vznikl projekt České vesnice. Jednalo se o obnovu městské části, zcela zničené přívalovou vlnou. Patnácti rodinám, které přišly o střechu nad hlavou, bylo pomoheno k novému obydlí. Dále byla vystavěna mateřská škola a dětské hřiště. Kromě toho bylo vybráno dalších devatenáct rodin, kterým scházely prostředky na opravu domu, nebo o něj zcela přišly. I ony se dočkali nového domova.

Na základě zpráv policie věnovala ADRA postiženým lidem totéž náčiní a pracovní vybavení, o které přišli. V rámci projektu obživy byly rozdány rybářské sítě pro rybáře, mrazáky pro prodavače ryb, či vybavení autodílny pro mechaniky apod.

V rámci projektu Důstojné bydlení pro chudé rodiny se ADRA snažila eliminovat napětí mezi novými přistěhovalci a starousedlíky, kteří i když nebyli zasaženi vlnou tsunami, žili často v nedůstojných podmínkách. Padesátka nových domů v blízkosti České vesnice měla zajistit přiměřenou životní úroveň všem.

Podporou výstavby výstražných věží se i ADRA snažila předejít dalším pohromám. Vlnu tsunami lze předpovídat, ještě než zasáhne pobřeží.

Celková částka použitá na místní projekty z veřejné sbírky činila 10 352 248 Kč.²²³

²²¹ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále viz AADRA.

²²² Tamtéž.

²²³ Tamtéž.

V **Thajsku** byla pomoc orientovaná především na děti. Ve městě Kamala byla dva dny po kompletní renovaci zasažena vlnou tsunami místní školka. ADRA ji znovu vystavěla, ale tentokrát již na bezpečném a vyvýšeném místě.

Obnovou vodních zdrojů, zdravotní a psychologickou pomocí, podporou zaměstnanosti, ale i stavbou nových domů byl obnoven život v postižených provinciích Phang-nga, Ranong a Phuket. Dobrovolníci se hravou formou věnovali místním dětem, které přišly o kamarády a často i sourozence. Cílem bylo umožnit místním návrat k běžnému způsobu života. Od ledna 2005 do dubna 2008 zde česká ADRA proinvestovala 17,5 milionů korun.

V obci Kalim byla podpořena stavba nové školy a její vybavení.

Na ostrově Phi Phi zajistil Milan Brožík s podporou ADRY opravu rybářských obydlí a nechal pro mořské nomády postavit čtyři lodě, zakoupit tři lodní motory, osm motorů na navijáky a zařídil generální opravu další rybářské lodě.

Celková částka použitá na místní projekty z veřejné sbírky činila 17 500 000 Kč.²²⁴

V rámci projektu ADRA pro **Sumatru** bylo v oblasti západního Aceh na Sumatře opraveno, nebo znovuvybudováno 52 škol pro 11 288 žáků základních, středních a vyšších středních škol. Je mezi nimi i několik muslimských. Původně poskytovaly vzdělání 25 tisícům dětí. Školy byly obnovovány včetně vybavení, laboratoří, toalet, ubytoven pro učitele apod. ADRA také zajistila školení pro více než 600 místních učitelů se zaměřením na práci s žáky v posttraumatickém období. Rekonstrukce trvaly od září 2005 do července 2007. Ve spolupráci s britskou ADROU byla znovuvybudována škola také na ostrově Nias v subdistriktu Idano Gawo.

V oblasti Pandangaran na ostrově Jáva byl uveden do života projekt podpory mikropodnikání žen. Napomáhá místním vybudovat si znovu vlastní živobytí a dlouhodobě zlepšit kvalitu života. Kromě tréninků, školení a výukových programů jde také o poskytování mikropůjček, ke kterým by jinak neměli lidé přístup.

Celková částka použitá na místní projekty z veřejné sbírky činila 2 091 930 Kč²²⁵

Ještě tři roky po tragických událostech z roku 2004 přežívali obyvatelé **Indie** na Andamanských ostrovech v provizorních podmínkách. Rychlejší obnově oblasti brání

²²⁴ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále také AADRA.

²²⁵ Tamtéž.

její poloha v chráněné přírodní rezervaci a také vzdálenost od indického poloostrova, odkud je dovoz materiálu velmi zdlouhavý a pomalý. ADRA se proto soustředila na zlepšení kvality životních podmínek místních obyvatel, přístup ke zdravotnické péči a vybudování přístupu k vodnímu zdroji.

Provincie Nellore a oblast Allur byly vlnou tsunami obzvláště zdevastované. V rámci projektu v této oblasti se česká ADRA soustředila, ve spolupráci s místní pobočkou, na vytvoření vhodného prostředí pro výuku v místních školách. Bylo potřeba vybudovat patnáct škol a vybavit je zařízením i učebními pomůckami. Nezbytnou součástí projektu bylo také vzdělávání místních učitelů.

Celkový přehled vynaložených finančních prostředků:²²⁶

Celková částka použitá na místní projekty z veřejné sbírky činila 5 973 669 Kč.

Celkové příjmy sbírky na tsunami činily124 293 438 Kč.

Na režii spojenou se sbírkou se použilo (1,68%).....2 088 141 Kč.

Přímé náklady na projekty činily122 205 297 Kč.

6.2.2 Zahraniční rozvojové projekty

Rozvojové projekty se týkají především vzdělávání, zdravotnictví, nebo zlepšování

způsobů obživy v zemích třetího světa. Jedná se o projekty s dlouhodobým časovým horizontem. Snahou je naučit místní obyvatele, aby převzali kontrolu nad svým životem a místními zdroji, které jsou k dispozici. ADRA se dlouhodobě věnuje projektům v zemích jako Angola, Bangladéš, Indie, Indonésie, Keňa, Moldavsko, Mongolsko, Srbsko, Srí Lanka, Ukrajina, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Vanuatu, Zambie, Uzbekistán, Indonésie, Kambodža, Vietnam, Srí Lanka, Thajsko.²²⁷

Mezi nejvýznamnější projekty patří zdravotnické středisko Itibo v Keni, kde provozuje ADRA ve spolupráci s Vysokou školou-Bankovním institutem také základní

²²⁶ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále také viz AADRA.

²²⁷ Tamtéž.

a střední školu. A také projekt zvýšení rostlinné produkce v provincii Dornogobi v Mongolsku.²²⁸

Projekt, který se řadí mezi nejrozsáhlejší je **Program BangBaby** v Bangladéši. Jeho cílem je trvalá podpora a zlepšení života chudých bengálských dětí formou sponzorství na dálku. Někdy bývá také označováno jako adopce na dálku. ADRA díky dárcům tímto programem zabezpečuje vzdělávání dětem, jejichž rodiče nebo opatrovníci nemohou hradit školné a další výdaje spojené se vzděláváním. I když jde primárně o vzdělávání, součástí projektu je i potravinová, rekonstrukční a zdravotnická pomoc.

Potravinová pomoc se snaží prostřednictvím jednoho teplého jídla pětkrát do týdne zlepšit výživu venkovských dětí, které často trpí hladem.

Zdravotnická pomoc zajišťuje nezbytně nutné ošetření žáků a studentů nebo návštěvu lékaře v akutních případech. Rodiče studujících dětí obvykle nemají prostředky ani na základní zdravotní péči. Jednou ročně je dětem také zajištěna prohlídka chrupu zubařem, MUDr. Milanem Moskalou. V rámci prevence jsou děti během preventivní prohlídky obeznámeny se základními hygienickými návyky.

V rámci rekonstrukční pomoci se financují přístavby a vybavení školních budov. Z financí určených na tuto činnost byla však také opravena malá zubní ambulance při jedné ze škol. V průběhu trvání programu BangBaby byly také vyhloubeny studny a vybudován vodovod s hygienickým zařízením.

Misionář a zubní lékař MUDr. Milan Moskala, který v Bangladéši se svou rodinou pracuje, inicioval v roce 1999 vznik rozvojového projektu adresného vzdělávání. Po řadu let o projekt pečovala a rozvíjela jej Alena Rusová, bývalá vedoucí zlínské pobočky ADRY. Vytvořila fungující komunikační síť a navázala dobré vztahy jak se sponzory dětí, tak s místními bangladéšskými naplňovateli projektu. Každoroční monitorovací cesty přispěly ke kontrole a rozvoji práce i navázání dobrých vztahů.

V současnosti je podporováno 9 škol, kam dochází přibližně 700 dětí. Z finančních prostředků na tento projekt jsou hrazeny jak školní pomůcky, tak výdaje na platy učitelů, dovybavení a úpravy školních prostor. Součástí podpory je také jídlo, a v případě potřeby také léčebné ošetření žáků.²²⁹ „*Od začátku programu BangBaby*

²²⁸ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále také viz AADRA.

²²⁹ Tamtéž.

prošlo projektem Adresné sponzorství vzdělávání přibližně 2800 dětí, které sponzorovalo okolo 1400 dárců.“²³⁰

Projekt BangBaby je společným dílem ADRA ČR a *Bangladesh Children's Sponsorship Services*.²³¹ Jde o podporu vybraného dítěte ve studiu na křesťanských školách různého typu. Sponzor finančně podporuje konkrétního žáka, konkrétní školy v Bangladéši.

Tři formy pomoci dětem v Bangladéši.²³²

První z nich je podpora dětí ve vesnických-**Denních školách**. Do několika desítek vesnických škol děti denně docházejí ze svého domova. Jsou to většinou malé jednotřídní školy. Probíhá zde také výuka pro předškolní děti. Na konci každého roku žáci dělají zkoušky. Po ukončení studia na vesnické škole mají možnost dále studovat na internátní škole. Podpora žáka touto formou stojí dárce 450 Kč měsíčně. Z příspěvku se hradí školné, úhrada nákladů na studium dítěte, uniforma 2x ročně, školní pomůcky a jedno jídlo denně.

Druhou formou pomoci je příspěvek na dítě v **Internátní škole**. Tento projekt podporuje sedm internátních škol v zemi. Na nich je možné studovat od první po dvanáctou třídu, případně další 4 roky na bakalářském studiu s různým zaměřením. Děti žijí na této škole po celou dobu školního roku. Je jim zajištěno ubytování, pravidelná strava a sociální zázemí. Na několika internátních školách jsou postaveny technické dílny pro studenty, kteří dávají přednost manuální práci a mají možnost vyučit se praktickým oborům. Podpora žáka internátní školy stojí dárce 550 Kč měsíčně. Z příspěvku se hradí školné, uniforma 2x ročně, školní pomůcky, ubytování a jídlo třikrát denně.

Třetí formou pomoci je **adopce na dálku**. V Bangladéši se potuluje poměrně velké množství sirotků. Čtyři internátní školy umožňují studium a celoroční zázemí také těmto opuštěným dětem. Podpora sirotka stojí dárce 650 Kč měsíčně. Touto částkou lze zajistit kompletní zaopatření dítěte, které žije trvale v areálu internátní školy.

²³⁰ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále také viz AADRA.

²³¹ BCSS-Centrum pro sponzorování bangladéšských dětí.

²³² Viz ACASD, kart. 22/II. Dále viz AADRA.

Z příspěvku se hradí školné, uniforma 2x ročně, oblečení, školní pomůcky, celoroční ubytování a jídlo.

Projekt má díky českým a slovenským občanům umístěné sponzorované děti v několika desítkách vesnických a internátních škol. Patří mezi ně například škola Dhobaura, Ghandatia, Kujura, Baiširi, Akonpara, dále také Sams – Mirpur, Kulpatak, Mandra, Šampara, Musuria, Ambari a mnohé další.²³³

6.2.3 Domácí projekty

V domácím prostředí ČR rozvíjí ADRA činnost v následujících oblastech:²³⁴

- práce v dobrovolnických centrech
- azylové domy v Novém Jičíně
- poradna pro oběti domácího násilí a Dětské krizové centrum
- každoroční velikonoční sbírka

Nejplodnější činností v oblasti domácích projektů je zakládání, podpora a provoz dobrovolnických center po celé republice.

Již od vzniku nadace se do práce organizace zapojovaly místní sbory CASD. Vznikaly tak nové pobočky a dobrovolnická centra. V roce 1994 bylo založeno první dobrovolnické centrum. Jeho vznik inicioval V. Vurst. Již následující rok měla ADRA 180 spolupracovníků, dobrovolníků.²³⁵ Od té doby počet spolupracovníků narůstá. Pravidelně jsou pro spolupracovníky pořádána školení a společná setkání. Dnes má ADRA i několik dobrovolnických center, kde vůbec nepracují adventisté, jako je tomu třeba v Olomouci. Další centra působí také v Českých Budějovicích, České Lípě, Frýdku-Místku, Prostějově, Valašském Meziříčí, Zlíně, Ostravě, Praze, Plzni atd.²³⁶

Funkcí dobrovolnických center je být prostředníkem mezi dobrovolníky a přijímajícími organizacemi. Mezi příjemce pomoci se řadí například ústavy sociální péče, nemocnice, stacionáře, léčebny dlouhodobě nemocných, dětské domovy apod.

²³³ Viz AADRA.

²³⁴ Viz ACASD, kart. 22/II. Dále viz AADRA.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ Viz Rozhovor s Janem Bártou ze dne 9. března 2010, písemný zápis v majetku autora.

Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, energii a schopnosti ve prospěch ostatních lidí. Dobrovolníci docházejí za klienty, kde se jim aktivně věnují. Náplň jejich schůzek je různorodá a závisí na osobnosti dobrovolníka a potřeb klienty. Jedná se vždy o činnosti, které přijímající organizace nemůže v dostatečné míře zajistit prostřednictvím svých zaměstnanců. Výhodou dobrovolnické práce je individuální přístup a aktivity, které umožní klientům zmírnit pocit vyloučení z jejich běžného života.

V roce 2010 se takto prostřednictvím organizace ADRA zapojilo více než tisíc pět set dobrovolníků v téměř osmdesáti přijímajících organizacích.²³⁷

Dobrovolníci pomáhají také v případě mimořádných událostí, zejména povodní. V roce 2010 takto pomohlo s organizací ADRA více než dva a půl tisíce dobrovolníků.²³⁸ Dobrovolnictví má v společnosti velkou hodnotu. Jeho přínos si uvědomují jak dobrovolníci, tak i klienti, kterým se pomoc poskytuje. Rok 2011 byl vyhlášen Evropským rokem dobrovolnictví. ADRA Česká republika se připojila zejména snahou o šíření povědomí o dobrovolnictví mezi širokou veřejnost.

6.2.4 Vzdělávací projekty

Mezi aktuálně běžící vzdělávací projekty o.s. ADRA patří tyto:²³⁹

- PRVák
- rozvojové tisíciletí a my
- podpora využití udržitelných technologií v rozvojové spolupráci
- kampaň Česko proti chudobě

Z uvedených projektů více popíšu rozvojový program PRVák, který je v dané skupině stěžejním.

Cílem tohoto programu je zvýšit informovanost dětí a mládeže o problematice rozvojových zemí a rozvojové spolupráce. Program vznikl v roce 2006. Navazuje na předchozí aktivity a zkušenosti ve vzdělávací oblasti. Před vznikem tohoto programu

²³⁷ Viz ACASD, kart. 22/II.

²³⁸ Tamtéž.

²³⁹ Tamtéž.

pracovníci ADRA prostřednictvím besed a přednášek seznamovali děti a studenty s humanitární či rozvojovou problematikou. Na zmíněný program získala ADRA grant z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci dotačního titulu Rozvojové vzdělávání a osvěta.

Témata rozvojového vzdělávání se prolínají s obsahem průřezového tématu „Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech“ rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia. Rozvojové vzdělávání může napomoci i s naplňováním průřezových témat středního odborného vzdělávání, zejména tématu „Občan v demokratické společnosti.“²⁴⁰ PRVák se skládá ze tří modulů:

První – „Pomáháme si.“ Nabízí mateřským a základním školám po celé České republice bezplatné výukové programy o rozvojových zemích pro malé děti, které jsou představované hrou a zábavnou formou. Kromě vlastních, využívají lektoři také metodické materiály vydané dalšími institucemi, jako např. „Watoto – světem k jiným dětem,“ který připravila spol. pro Fair Trade.²⁴¹

Druhý – „Kam patřím.“ Nabízí základním školám několikahodinové programy zaměřené na téma globalizace, chudoba, migrace, životní prostředí, kulturní rozmanitost a lidská práva. Program je veden interaktivní formou za pomoci her a nejrůznějších aktivit. Vedle informací o rozvojových zemích žáci sekundárně získají i větší schopnost spolupráce a komunikace ve třídě. Program je možné realizovat také formou tematických dní. Například jde o tematický den pod názvem „Jsme na jedné zemi,“ nebo jiný s názvem „Začarovaný kruh chudoby.“ Seminář je akreditován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.²⁴²

Třetí – „Potřebujeme jeden druhého.“ Nabízí středním školám a jejich studentům možnost rozšířit odborné znalosti o problematice rozvojových zemí, dále principech zahraniční rozvojové spolupráce, aktivitách neziskových organizací a občanské společnosti, či otázkách života v multikulturní společnosti a v globalizujícím se světě

²⁴⁰ Viz AADRA.

²⁴¹ Tamtéž.

²⁴² Tamtéž.

obecně. Zaberou dvě vyučovací hodiny a nabízí například témata: Svět jako globální vesnice, Organizace spojených národů, Spravedlivý obchod – Fair Trade apod.²⁴³

V rámci všech modulů byla navázána spolupráce s českými univerzitami. Např. s Fakultou humanitních studií UK, Pedagogickou fakultou UK apod. Od roku 2006 školení lektoři programu navštěvují zmíněné školy, kde v rámci výuky realizují interaktivní programy. Od téhož roku ADRA každoročně vyhlašuje výtvarnou soutěž pro děti na prvním stupni základních škol. Následující rok byl program PRVák rozšířen o semináře pro učitele na základních škol a od roku 2010 pro učitele škol mateřských. V létě roku 2007 se konal první letní příměstský tábor pro děti v Praze. V dalším roce se už uskutečnily tábory tři a v tomto trendu se pokračuje i nadále. V květnu téhož roku vznikl středoškolský dobrovolnický ADRAklub. Klub má možnost realizovat vlastní dobrovolnickou činnost, jak v rámci ADRA, tak i mimo ní.

V průběhu let 2006 až 2009 byla vytvořena řada metodických materiálů, které jsou vítanou pomůckou pro realizaci programu. Jde například o tyto materiály: „Materiály k semináři pro učitele,“ publikace k výtvarným soutěžím, nebo „Děti proti chudobě aneb lidé by chudí být neměli,“ či „Manuál k letnímu příměstskému táboru Orient Expres aneb cesta kolem světa za šest dní 2008.“²⁴⁴

7 PASTORAČNÍ PÉČE CASD

7.1 Důležitost pastorační péče

Pastorační péčí se často rozumí práce kněze pro členy církve. Návštěvy farníků, rozhovory, naslouchání, vyučování apod. Kromě péče o své členy má církev také úkoly vůči okolnímu světu. Konstituce o církvi v dnešním světě-*Gaudium et spes*, je popisuje slovy: „*Radost a naděje, smutek a úzkost lidí naší doby, zvláště chudých a všech, kteří nějak trpí, je radostí a nadějí, smutkem i úzkostí Kristových učedníků, a není nic*

²⁴³ Viz AADRA.

²⁴⁴ Tamtéž.

*opravdu lidského, co by nenašlo v jejich srdcích odezvu.*²⁴⁵ Zájem o člověka v jeho těžké životní situaci, jako je třeba nemoc, věznění, či účast ve vojenském konfliktu je součástí komplexní péče o potřeby bližního.

Sám Kristus se ztotožňoval s lidmi ve zmíněných situacích a nabádal své následovníky k zájmu o ně.²⁴⁶ Jako křesťané sdílíme také naději v Kristovo vykoupení, která může být pro strádajícího povzbuzením na jeho cestě k uzdravení. Ať už jde o uzdravení duše, ducha, či těla. V pastorační péči se skláníme k člověku v jeho jedinečnosti, přistupujeme k němu z pozice křesťanů a doprovázíme ho v jeho obtížích. Můžeme mu pomoci k lidsky důstojnému zvládnutí obtížné životní situace a nalezení naděje.²⁴⁷

7.2 Duchovní služba Armády České republiky

Armádní kaplanská služba má v severoamerické CASD dlouholetou tradici. Při generální konkrecei CASD pracuje oddělení kaplanské služby, které vede Gary R. Councill. Od 24. července 2008 má církev adventistů také první ženu kaplanku a to v armádě Spojených států amerických.²⁴⁸

Od roku 1996 jsou trvalou součástí armády ČR vojenští kaplani. Jejich službu umožňuje dohoda mezi rezortem Ministerstva obrany a církvemi sdruženými v České biskupské konferenci a Ekumencké radě církví.

Prvním vojenským kaplanem z řad adventistů v ČR je od roku 2001 kpt. Ing. Zdeněk Mikulka B.Th. Kapitán Z. Mikulka po maturitě na vojenském gymnáziu a studiu na Vysoké vojenské škole, sloužil jako důstojník AČR ve Stříbře. Odtud odešel studovat teologii na Teologický seminář Církve adventistů sedmého dne.

²⁴⁵ DOKUMENTY II. VATIKÁNSKÉHO KONCILU. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, Druhé vydání, 2002, s. 183.

²⁴⁶ Srov. Mat 25,34-36 „*Tedy řekne král těm po pravici: Pojdte, požehnání mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa. Neboť jsem hladověl, a dali jste mi jíst, žíznul jsem, a dali jste mi pít, byl jsem na cestách, a ujali jste se mne, byl jsem nahý, a oblékli jste mě, byl jsem nemocen, a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení, a přišli jste za mnou.*“

²⁴⁷ Viz OPATRŇÝ, A. *Co je pastorec?* [online]. Praha: 2008 [cit. 2011-03-21] Dostupné na WWW: <http://www.pastorace.cz/index.php?typ=clanky&sel_id=552>.

²⁴⁸ CÍRKEV ADVENTISTŮ SEMMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE - oddělení komunikace, *První adventistka se stala kaplankou Námořnictva USA* [online]. Praha: CASD, (c) 2006 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/index.php?ID=3328>>.

Po zakončení studia se stal duchovním CASD. Od roku 1999 sloužil ve Žďáru nad Sázavou a v Novém Městě na Moravě. S manželkou Jitkou mají 3 děti.²⁴⁹

Zdeněk Mikulka momentálně působí jako vojenský kaplan 21. základny taktického letectva v Čáslavi. Vojenští kaplani se pravidelně účastní zahraničních misí. Z. Mikulka má pod velením České armády za sebou již čtyři zahraniční mise.

Funkční náplň vojenského kaplana je například poradenství pro velitele v oblasti duchovní služby, etických a morálních hodnot, náboženských otázek. Dále zajišťování odborného vzdělávání v oblasti etiky a religionistiky. Vojenský kaplan vykonává nebo zabezpečuje duchovní službu pro příslušníky velitelství i přímo podřízených stupňů a jejich rodiny. Také vede bohoslužby pro všechny církevní denominace sdružené v rámci České biskupské konference a v Ekumenické radě církví. Spolupracuje i s duchovními dalších církví a s vojenskými lékaři, psychology apod.²⁵⁰

Jelikož církev adventistů vnímá i tuto formu služby společnosti jako potřebnou, zmocnila „*předsedu unie Mikuláše Pavlíka k dohodě s Armádou České republiky na tom, že církev v budoucích letech zajistí nepřetržitě službu nejméně jednoho vojenského kaplana a jednoho kandidáta na tuto činnost.*“²⁵¹

7.3 Vězeňská duchovenská péče

Církev adventistů se pastorační službě ve věznicích věnuje již od roku 1990. Účastnila se také prvního intenzivního kurzu vězeňské duchovenské péče, které v roce 1991 zorganizovalo Federální ministerstvo vnitra pro ty, kteří chtěli v rámci duchovní služby ve věznicích sloužit.²⁵² Duchovenská péče je do roku 1994 organizovaná Sborem nápravní výchovy. O pár let později byla vytvořena nadkonfesní organizace, která pomáhá s koordinací činnosti Vězeňské duchovenské péče (dále jen VDP).

²⁴⁹ Viz HRDINKA, D. *Vojenský kaplan, aneb jací ti adventisté vlastně jsou?* Časopis Advent, 6 / 2009, s. 3-7.

²⁵⁰ Viz Oficiální stránky Duchovní služby Armády České republiky, *Funkční náplň vojenského kaplana*. Praha: Duchovní služba AČR, (c) 2008-2010 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW:<http://www.kaplani.army.cz/htm/1_2.html>.

²⁵¹ Viz CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE - oddělení komunikace, *Nový Výbor unie: Pomoc organizaci ADRA a Jihoafričanům* [online]. Praha: CASD, (c) 2009 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW:<<http://www.casd.cz/index.php?ID=3782>>.

²⁵² Viz BALCAROVÁ, R. *Historie duchovní služby v českých věznicích po roce 1989* [online]. Praha: Vězeňská duchovenská péče o. s., 1994 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW:<<http://www.vdpcr.eu/>>.

Na podzim 1994 proto vzniklo občanské sdružení Vězeňská duchovenská péče. Nevládní naddenominační organizace, která začala sjednocovat všechny církve podílející se na této službě. Ve stejném roce byla podepsána Dohoda o duchovní službě mezi Generálním ředitelstvím vězeňské služby České republiky, Ekumenickou radou církví a Českou biskupskou konferencí, která delegovala odpovědnost za dobrovolnou duchovní službu ve věznicích v ČR právě na nevládní VDP.²⁵³

Dva členové CASD jsou dodnes ve výkonném výboru VDP. Jedná se o předsedkyni VDP a zároveň zakládající členku organizace Renatu Balcarovou a kazatele v důchodu Bohuslava Zámečnicka.

V průběhu let 1990 až 2011 se této formě sociální péče věnovalo 70 členů církve adventistů. Jak kazatelé a duchovní, tak i laici. V roce 2011 aktivně ve VDP slouží 30 členů CASD. Pět z nich pracuje jako vězeňští kaplani na částečné úvazky v pracovním právním vztahu k Vězeňské službě ČR.²⁵⁴

7.4 Nemocniční duchovenská péče

Tradice návštěv nemocných doma, anebo u lůžka v léčebném zařízení sahá i v adventismu do dob počátků církve. Pro ilustraci uvedu citát z článku Stráže Sionské z roku 1926. „*K rozdílné činnosti křesťanské služebnosti lásky náleží také navštěvování nemocných. Takový skutek lásky může se právem nazvati praktickým křesťanstvím.*“²⁵⁵ Návštěva u lůžka nemocného byla přirovnávána k „posvátné.“ Účelem návštěvy nemocného byla jednak útěcha a povzbuzení, ale v případě potřeby také praktická, materiální pomoc.

V oblasti nemocničního kaplanství dnes stále není zavedená koncepce, která by tuto službu sjednocovala. V naší republice pracují u lůžek nemocných jak pastorační asistentky, tak duchovní z různých církví. Snad kromě ústřední vojenské nemocnice, kde je kaplan součástí resortu Ministerstva obrany, není v ČR kaplan, jehož plat by byl hrazen z prostředků Ministerstva zdravotnictví.

²⁵³ Viz BALCAROVÁ, R. *Historie duchovní služby v českých věznicích po roce 1989* [online]. Praha: Vězeňská duchovenská péče o. s., 1994 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW:<<http://www.vdpcr.eu/>>.

²⁵⁴ Viz BALCAROVÁ, R. *Duchovní služba ve věznicích*. Časopis Advent, 3/2011, s. 7-8.

²⁵⁵ FLECK, K. *Církevní péče*. Stráž sionská, 1926, roč. 5, č. 1, s. 20-21.

Mezi adventisty u nás je několik kazatelů, kteří pracují také jako nemocniční kaplani. Zbyšek Jonczy působí v Teplické nemocnici, kde spolupracuje s dalšími místními duchovními z různých církví. Kaplanská duchovní péče je nabízena nejen pacientům, ale také jejich příbuzným a zaměstnancům nemocnice. Místní kaplani, ve spolupráci s tehdejší hlavní sestrou paní Brabcovou, vypracovali koncept nemocniční kaplanské péče, který by měl od 1. ledna 2010 začít fungovat v mostecké a později i v ústecké nemocnici.²⁵⁶ Druhým kaplanem z řad adventistů u nás je Vítězslav Vurst, bývalý předseda správní rady Nadace ADRA a kazatel církve adventistů. Působí na oddělení spinální péče Fakultní nemocnice v pražském Motole. Jeho služba je mimořádně náročná. Pracuje zejména s lidmi, kteří utrpěli úraz páteře a ve většině případů přicházejí o schopnost pohybovat končetinami, nebo i celým tělem.²⁵⁷

Ke vzniku zcela nového oddělení spirituální péče přispěl člen CASD Rostislav Homola v písecké nemocnici, kde také aktivně jako kaplan působí. Pacientům, příbuzným i personálu je poskytována spirituální péče bez rozdílu vyznání či náboženské příslušnosti. Pomoc kaplana může být prospěšná například v případě, kdy pacient v průběhu hospitalizace trpí osamělostí, smutkem nebo strachem. Dále třeba u pacientů, kterým zcela schází anebo vlivem nemoci selhává smysl jejich života. Pomoc mohou vyhledat také příbuzní, kteří sami psychicky špatně nesou nemoc nebo odloučení blízké osoby. A v neposlední řadě také personál, který se cítí vyčerpaný, podrážděný, sklíčený apod.²⁵⁸

V rámci pastorační péče ve Fakultní Thomayerově nemocnici v Praze Krči působí také členka CASD Mgr. Debora Martásková.²⁵⁹

²⁵⁶ JONCZY, Z. *Jak jsem potkal anděla*. Časopis Advent, 2/2010, s. 7-9.

²⁵⁷ HRDINKA, D. *Přenáším duchovnost z kostela do civilního života*. Časopis Advent, 2/2010, s. 3-7.

²⁵⁸ Viz NEMOCNICE PÍSEK. *Oddělení spirituální péče* [online]. Písek: Nemocnice Písek, 2010 [cit. 2011-01-12]. Dostupné na WWW:<<http://www.nemopisek.cz/info-pro-pacienty/326-oddeleni-spiritualni-pece>>.

²⁵⁹ Viz ARCIBISKUPSTVÍ PRAŽSKÉ. *Nemocniční kaplani* [online]. Praha: Arcibiskupství Praha, 2011 [cit. 2011-01-12]. Dostupné na WWW:<<http://www.apha.cz/nemocnicni-kaplani/>>.

8 ZÁVĚR

Adventismus vzniká v první polovině 19. století v kulturně i myšlenkově odlišném prostředí, než je typické pro naši zemi. Duch restauracionismu, metodismu a filosofie zdravého rozumu utváří podobu adventismu, která je s jistými obměnami hmatatelná v církvi adventistů dodnes. V oblasti péče o blaho bližního formovala adventismus nejvíce E. G. Whiteová a její rady pro církve v oblasti zdravého životního stylu. Spolu s důrazy tehdejších hnutí za zdravotní reformu se stává oblast zdravého životního stylu polem největšího sociálního působení CASD dodnes. Téměř jediným zdrojem financování církve a také charitativních cílů adventismu je desátkový systém se svými výhodami, ale i omezeními.

Do českých zemí se adventismus dostává na přelomu 18. a 19. století. První adventisté působí na našem území ještě za doby Rakousko – Uherska. Více než sociální a charitativní činnosti se však věnovali hlásání poselství, kterému uvěřili. Bojují o možnost svobodně se shromažďovat k bohoslužbám a o své místo ve společnosti křesťanských církví u nás. I když ještě adventismus není etablovanou církví, osud bližních mu není lhostejný. Zakládá chudinské pokladny, jejichž prostřednictvím sbírá finanční prostředky pro péči o nejchudší spoluobčany. Do zahraničí jsou vysíláni lékaři a zdravotníci, kteří slouží často v nelehkých podmínkách. První lékař V. Lešovský odchází do světa již v roce 1929. Následují jej další. Počátkem třicátých let věnují adventisté v ČR významný objem humanitární pomoci bídou sužovanému Rusku.

Prostor pro bohaté působení adventistů v oblasti sociální a charitativní péče se otevírá s příchodem první republiky. Na síle ovšem nabírá v období obou světových válek, které se naší země hluboce dotkly. Zejména však po druhé světové válce. Adventisté otevírají dětské ozdravovny, kde se rekreují děti ze znečištěných oblastí republiky, ale také ze zahraničí. Ozdravné pobyty v ozdravovnách a letních táborech poskytují pomoc všem lidem bez ohledu na konfesní příslušnost, ovšem s přihlédnutím k sociálnímu statusu. Církve vynakládá nemalé finanční prostředky na jejich provoz a zvelebení. Vznikají dobročinné kroužky Tabita, inspirované biblickou postavou ženy, která pomáhala bídým již v časech apoštolů. Tabita díky obětavým členům pomohla tisícům nuzných a potěšila nejedno smutné srdce. Kromě spousty hodin věnovaných

obětavé práci na opravách ošacení a obuvi se církev věnuje i finanční pomocí strádajícím. Ve spolupráci se sociálními odbory místní samosprávy se nejhudším rozdává ošacení, jídlo, poskytuje se fyzická pomoc apod. Adventisté mají ve zmíněném období dobré postavení v české společnosti. Díky obětavosti a křesťanské lásce k bližnímu si vytvořili dobré jméno před lidmi a věrme, i před Hospodinem. Nejlépe organizovanou formou charitativní pomoci v naší zemi je práce Spolku pro péči o zdraví. Ta spolupracuje s již etablovanými pomáhajícími organizacemi a poskytuje pomoc v oblasti sociální a finanční, ale i v nových formách služby. Spolek pro péči o zdraví rozvíjí službu lidem v oblasti prevence nemocí a péče o zdraví. Formou přednášek a publikační činnosti obeznamuje společnost se škodlivostí tabáku, konzumace alkoholických nápojů a orientuje pozornost na prevenci nemocí.

V důsledku změny politického zřízení naší země jsou adventisté jsou perzekuováni, zejména pro důraz na sobotní den odpočinku, nastává i útlum charitativní práce. K úplnému ochromení dojde zákazem činnosti církve adventistů v roce 1952. Nový vítr do plachet charitativní a humanitární práce přivane až listopad 1989 a nástup demokracie. Samotná Církev adventistů sedmého dne věnuje prostředky na pomoc postiženým živelnými pohromami a otevírá cestu vzniku české pobočky církevní humanitární organizace ADRA. Největší rozvoj charitativní práce adventistů u nás přichází vznikem již zmíněné ADRY. Jelikož je diplomová práce omezena svým rozsahem, nemohl jsem jí věnovat tolik prostoru, kolik by si zasloužila. Proto zmiňuji jen některé z humanitárních, rozvojových a domácích projektů, na kterých adventisté pracují. Nevýznamnější oblastí její práce v ČR je podpora dobrovolnických center. Nadace a občanské sdružení ADRA pomáhají v jedenatřiceti zemích světa. V zahraničí pomáhají postiženým živelnými pohromami, rozvíjejí projekty podporující vzdělávání, zemědělskou produkci a zvýšení životní úrovně. Adventisté se dnes angažují v oblasti duchovenské péče v armádě, v nemocnicích a věznicích. Dokonce stáli u zrodu systematické vězeňské duchovenské péče.

Domnívám si, že se mi touto prací povedlo v hrubých rysech popsat stěžejní oblasti charitativní péče u nás od příchodu prvních adventistů do Čech po dnešek.

Určitě by si oblast zasloužila další, hlubší bádání a analýzy dopadu charitativní péče na interní život adventistů i na celou společnost. Navštívil jsem archivy, vedl rozhovory

s pamětníky a pročetl literaturu věnující se historii adventismu u nás. K některému období existuje velké množství dobových dokumentů, jiné epochy se mapují obtížně pro jejich nedostatek. Zejména informací z nejstarších dob adventismu u nás je málo. Určitě by stálo za to pátrat v této souvislosti v zahraničních pramenech, zejména v německém prostředí, jelikož přímo z něj se adventismus dostává do naší oblasti. Nejvíce informací nacházíme v Národním archivu z období let 1945 – 1951.

Adventistům se na poli humanitární činnosti daří výborně. Zejména díky obětavé práci humanitární organizace ADRA. Její pomoc lidem v nouzi je nezištná a nenesе známky jakékoliv náboženské manipulace nebo propagandy. Je potěšující, že se jí daří být nositelem evangelia Kristova i beze slov. Mluví zejména činy.

Práce v oblasti péče o sociálně vyloučené (např. bezdomovce), osoby s tělesným postižením atd. je ovšem nedostatečná. Adventisté u nás, nemají v tomto odvětví dostatečně vyškolený personál ani instituce, které by je mohli vychovat.

Ani domov důchodců „Efatha“ nepokrývá potřeby CASD u nás. Právě v dnešních dnech probíhá interní církevní debata na téma zřízení většího domova pro seniory.

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

A) PRAMENY

Archiv humanitární organizace ADRA v Praze. Archiv je neroztříděný.

Archiv unie Církve adventistů sedmého dne v Praze:

karton 3.1., 9.3.2., 9/I.4., 11. I., 22/Ia., 22/II., 29.I.

Moravský zemský archiv v Brně, Policejní ředitelství Brno, fond B 26, karton 3248, inv. č. 36/51.

Národní archiv Praha, fond Církve adventistů sedmého dne v Česko-slovenské republice:

karton 1, inv. č. 1 a 3.

karton 3, inv. č. 9, 11 a 12,

karton 4, inv. č. 18,

karton 5, inv. č. 24.

karton 6, inv. č. 26.

karton 11, inv. č. 32.

karton 12, inv. č. 53.

karton 16, inv. č. 82.

karton 17, inv. č. 97.

karton 18, inv. č. 101.

karton 19, inv. č. 103.

Národní archiv Praha, fond Moravskoslezské sdružení Československé jednoty adventistů sedmého dne v Ostravě:

karton 5, inv. č. 7.

karton 7, inv. č. 9 a 10.

karton 12, inv. č. 14.

karton 13, inv. č. 56.

Národní archiv Praha, fond Státní ústav pro věci církevní:
karton 24., inv. č. 94.

B) PERIODIKA

AUTOR NEUVEDEN, *Činnost „Tabity“ v Brně*. Stráž sionská, 1930, roč. 9, č. 1, s. 13-14.

BALCAROVÁ, R. *Duchovní služba ve věznicích*. Časopis Advent, 3/2011, s. 7-8.

BULLETIN, BOARD. *The new postal*. Adventist Review, 1985, roč. 162, č. 51, s. 28-31.

CONRADI, L., R. *The week of prayer in Europe*, Review and Herald, 21. 2. 1893, č. 8, s. 117-119.

DOUBRAVSKÝ, J. *Dětská ozdravovna ve Vojkovicích*. Stráž sionská, 1929, roč. 8, č. 5, s. 56-57.

FLECK, K. *Církevní péče*. Stráž sionská, 1926, roč. 5, č. 1, s. 20-21.

HELLER, V. *Zpráva o konferenci moravsko-slezského sdružení a. s. d.* Stráž Sionská, 1931, roč. 10, č. 5, s. 86-88.

HRDINKA, D. *Vojenský kaplan, aneb jací ti adventisté vlastně jsou?* Časopis Advent, 6 / 2009, s. 3-5.

HRDINKA, D. *Přenáším duchovnost z kostela do civilního života*. Časopis Advent, 2/2010, s. 3-7.

HUENERGARDT, J., F., *Our work in the Austria – Hungarian and Balkan Mission Field*. Review and Herald, 24. 6. 1902, č. 25, str. 12-14.

CHODUROVÁ, A. *Z dětské ozdravovny ve Vojkovicích*. 1929, roč. 8, č. 5, s. 56-57.

ISING, W., K. *Odcestování našich lékařů do Ruska*. Stráž Sionská. 1925, roč. 4, č. 4, s. 47-48.

ISING, W., K. *Pomoc Rusku*. Stráž sionská, 1922, roč. 1, č. 1, s. 1-2.

JONCZY, Z. *Jak jsem potkal anděla*. Časopis Advent, 2/2010, s. 7-9.

KUTÝ, J. *Tak nás vedl Bůh. Znamení doby*, 1976, roč. 8, č. 6, s. 7-8.

KVINTUS, M. *Včelaři v Roudnici mají dobré srdce*. Včelařství - časopis Českého svazu včelařů, září 1992, s. 214

LEŠOVSKÝ, V. *Z Loděnice do Damašku*. Stráž sionská, 1929, roč. 8, č. 1, s. 63-65.

MATUŠEK, R. *Naše dětská ozdravovna*. Hlasatel pravdy, 1932, roč. 29, č. 7, s. 11-12.

POLEDNÍKOVÁ L., *Činnost „Tabity“ sboru pražského*. Stráž sionská, 1930, roč. 9, č. 1, s. 12-13.

POPLEKA, J. *Zprávy z Ruska*, Stráž sionská. 1922, roč. 1, č. 2, s. 35-36.

SRCH, K. *Roudnická nadace naléhavé pomoci*. Časopis Advent, č. 6-7, 1992, str. 5.

WENTLAND, M., H. *Jak je to s naší péčí o obecné blaho?* Stráž sionská, 1931, roč. 10, č. 1, 26-27.

KAZEN, B., *Hospital establishes ten churches*. Adventist Review, roč. 159, č. 30, s. 18-19.

C) LITERATURA

ADVENTISTÉ SEMÉHO DNE VĚŘÍ..., *Výklad 27 základních věroučných článků*, Advent-Orion: Praha, 1999, ISBN 80-7172-102-6.

BIBLE PÍSMO SVATÉ STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA, Podle ekumenického vydání, Česká biblická společnost: 1991, UBS-EPF 1991-CET 053-50M

CIRKEVNÝ PORIADOK, 16. revidované vydanie z roku 2000, Advent-Orion: Vrútky, ISBN 80-88960-75-4

DOKUMENTY II. Vatikánského koncilu. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, Druhé vydání, 2002, ISBN 80-7192-167-9

DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, Praha: Luxpress, 2008, ISBN 978-807130-140-0

JETELINA B., *Adventisté sedmého dne a postmoderna*. České Budějovice, 2010. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce J. Vokoun.

KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*, Praha: Advent-Orion, 2003, ISBN 80-7172-553-6

KNIGHT, G., R. *Hledání identity*. Praha: Luxpress, 2007, ISBN 978-80-7130-136-3

KNIGHT, G., R. *Setkání s Ellen Whiteovou*. Praha: Advent – Orion, 2001, ISBN 978-80-7172-992-1

KOLEKTIV AUTORŮ. *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích, M-Ž, svazek II*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2003, ISBN 80-71-81-947-6

PAVLÁTOVÁ, I. *V čas příhodný nás uslyšel*, Ostrava: Jupos, 2010, ISBN 978-80-87321-14-0

PIŠKULA, J. *Dějiny církve adventistů sedmého dne v Čechách na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Advent-Orion, 2009, ISBN 978-80-7172-213-7

POSPÍŠIL, C., V. *Teologie služby*. Karmelitánské nakladatelství: Kostelní Vydří, 2002, ISBN 80-7192-748-1

ŠKRLOVI, PETR, A, MAGDA. *Kreativní ošetrovatelský management*. Praha: Advent-Orion, 2003, ISBN 80-7169-614-5

ŠKRLA, P. *O Africe s humorem aneb příhody strejčka Škrly*. Praha: Advent-Orion, 2001, ISBN 80-7172-552-8

SIRE, James, W. *Za novými světy*, Praha: Návrat, 1991, ISBN 80-85495-00-7

D) ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY

ADRA INTERNATIONAL HEADQUARTERS [online]. Old Columbia Pike, Silver Spring, MD, USA [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <http://www.adra.org/site/PageNavigator/about_us/history/>.

ADVENTIST COMMUNITY SERVICES [online]. Seventh day Adventist Church: 2002-2011, [cit. 2011-01-10]. Dostupné na <<http://www.communityservices.org>>.

ARCIBISKUPSTVÍ PRAŽSKÉ. *Nemocniční kaplani* [online]. Praha: Arcibiskupství Praha, 2011 [cit. 2011-01-12]. Dostupné na WWW:<http://www.apha.cz/nemocnicni-kaplani/>>.

BALCAROVÁ, R. *Historie duchovní služby v českých věznicích po roce 1989* [online]. Praha: Vězeňská duchovenská péče o. s., 1994 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW:<<http://www.vdpcr.eu/>>.

CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE - ODDĚLENÍ KOMUNIKACE, *Nový Výbor unie: Pomoc organizaci ADRA a Jihoafričanům* [online]. Praha: CASD, (c) 2009 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW:<<http://www.casd.cz/index.php?ID=3782>>.

CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE - ODDĚLENÍ KOMUNIKACE, *První adventistka se stala kaplankou Námořnictva USA* [online]. Praha: CASD, (c) 2006 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/index.php?ID=3328>>.

CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE, *Sociální fond církve pomáhá již rok* [online]. Praha: Církev adventistů sedmého dne, Česko-Slovenská unie, 2006. [cit. 2011-03-10] Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/index.php?ID=3415>>.

CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE, ČESKO-SLOVENSKÁ UNIE, *Historie církve* [online]. Praha: Církev adventistů sedmého dne, Česko-Slovenská unie, 2006. [cit. 2011-03-10] Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/index.php?a=cat.19>>.

GENERAL CONFERENCE OF SEVENTH-DAY ADVENTISTS. *Fifty - second Annual Statistical Report – 1914* [online]. Old Columbia Pike, Silver Spring, Maryland, USA: General Conference of Seventh-day Adventists, © 2011, [cit. 10. března 2011]. Dostupné na WWW: <http://www.adventistarchives.org/doc_info.asp?DocID=118952>.

GENERAL CONFERENCE OF SEVENTH-DAY ADVENTISTS, *147th Annual Statistical Report – 2009* [online], Old Columbia Pike, Silver Spring, Maryland, USA: General Conference of Seventh-day Adventists, © 2011, [cit. 10. března 2011]. Dostupné na WWW: <<http://www.adventistarchives.org/docs/ASR/ASR2009.pdf#view=fit>>.

JANČÁK, P., JANČÁK, V. *Volyňští a „černobylští“ Češi* [online]. Geografické rozhledy 5/06-07, Praha : 2007 [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.geografickerozhledy.cz/galery/casopis/122-1181655203.pdf>>.

LOMA LINDA UNIVERSITY [online]. Loma Linda University, USA: 2011 [cit. 2011-02-10]. Dostupné na <<http://www.llu.edu/>>.

NADACE ADRA, [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/o-nas/eticky-kodex>>.

NADACE ADRA [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/projekty/tiskoviny/>>.

NADACE ADRA, *Profil a historie nadace* [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/o-nas/profil-a-historie-nadace/>>.

NADACE ADRA [online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/granty/grantovy-program/>>.

NADACE ADRA[online]. Praha: Nadace ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.nadace-adra.cz/cz/o-nas/statut/>>.

NEMOCNICE PÍSEK. *Oddělení spirituální péče* [online]. Písek: Nemocnice Písek, 2010 [cit. 2011-01-12]. Dostupné na WWW:<<http://www.nemopisek.cz/info-pro-pacienty/326-oddeleni-spiritualni-pece>>.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ADRA [online]. Praha: o. s. ADRA, © 2010, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.edonation.cz/>>.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ADRA [online]. Praha: o. s. ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.adra.cz/adra/cz/projekty/projekty-v-cr/mince-denne/>>.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ADRA, *Stanovy občanského sdružení* [online]. Praha: o. s. ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <http://www.adra.cz/files/os-adra/dokumenty/adra_stanovy-2010.pdf>.

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ADRA, *Kdo jsme* [online]. Praha: o. s. ADRA, © 2007, [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.adra.cz/adra/cz/kdo-jsme/>>.

OFICIÁLNÍ STRÁNKY DUCHOVNÍ SLUŽBY ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, *Funkční náplň vojenského kaplana*. Praha: Duchovní služba AČR, (c) 2008-2010 [cit. 2011-02-21]. Dostupné na WWW:<http://www.kaplani.army.cz/htm/1_2.html>.

OPATRŇÝ, A. *Co je pastorec?* [online]. Praha: 2008 [cit. 2011-03-21] Dostupné na WWW: <http://www.pastorec.cz/index.php?typ=clanky&sel_id=552>.

PROGRAM NEWSTART v překladu Nový začátek. Viz NEWSTART ® [online]. Weimar, CA, USA: 2011 [cit. 2011-03-10]. Dostupné na <<http://www.newstart.com/>>.

E) OSOBNÍ ROZHOVORY

Rozhovor s Annou Kvintusovou ze dne 21. ledna 2011, písemný zápis v majetku autora.

Rozhovor s Jiřím Drejnarem ze dne 10. února 2011, písemný zápis v majetku autora.

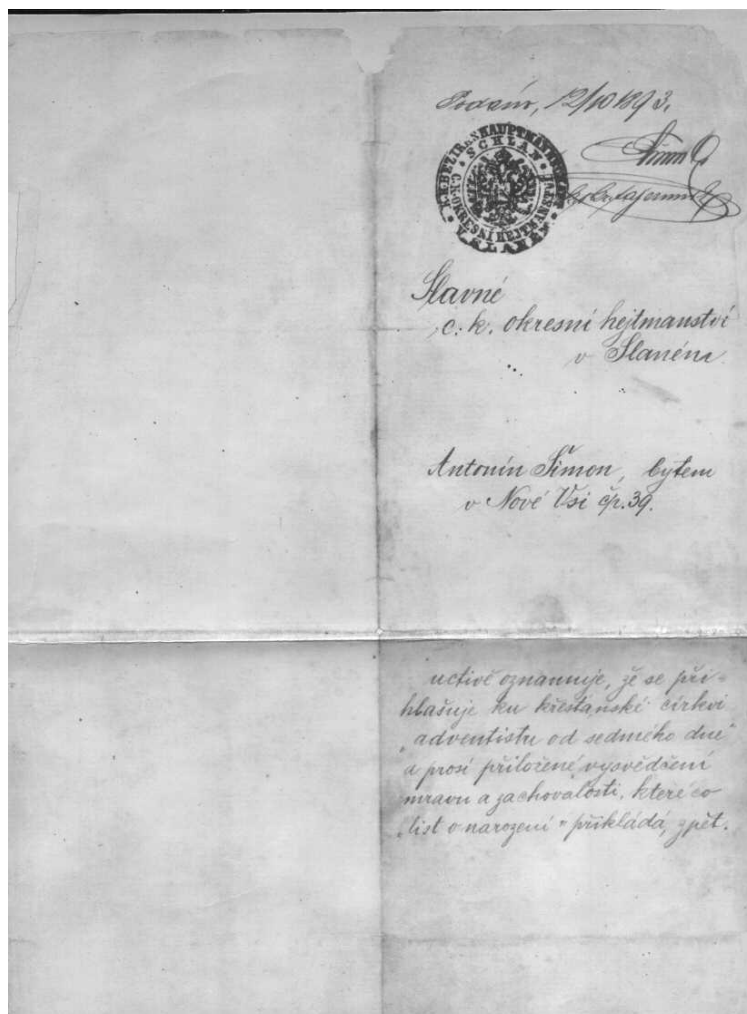
Rozhovor s Rudolfem Reitzem ze dne 16. února 2011, písemný zápis v majetku autora.

Rozhovor s Janem Bártou ze dne 9. března 2010, písemný zápis majetku autora.

10 SEZNAM ZKRATEK

AADRA	- Archiv humanitární organizace ADRA
ACASD	- Archiv unie Církve adventistů sedmého dne
ADRA	- Adventist development and relief agency-Adventistická nadace pro pomoc a rozvoj
CASD	- Církve adventistů sedmého dne
C-ADV	- Fond Církve adventistů sedmého dne v Národním archivu
ČJASD	- Československá jednota adventistů sedmého dne
ČSČK	- Československý červený kříž
ČSR	- Československá republika
MSČJA	- Fond Moravskoslezského sdružení Československé jednoty adventistů v Národním archivu
MZA	- Moravský zemský archiv v Brně
NA	- Národní archiv
SAWS	- Seventh-day Adventist Welfare Service-Dobročinná služba adventistů sedmého dne
VDP	- Vězeňská duchovenská péče

11 PŘÍLOHA I

Obr. 1

Dopis Antonína Šimona okresnímu hejtmánství ve Slaném.

Obr. 2

Konference 1919 v Brně (nahore nápis 50 000 Kč).

Obr. 3
Vilém a Charlotte Lešovští.

Obr. 4
Tabita v Kladně.

Obr. 5
Tabita ve Frenštátě pod Radhoštěm (1942).

Obr. 6
Tabita ve Frýdku (1942).

Obr. 7
Členové pražských sborů při práci v Tabitě.

Obr. 8
Tabita v Praze.

Obr. 9
Děti ve vojkovické ozdravně.

Obr. 10
Lékař při prohlídce dětí.

Obr. 11
Děti s pečovateli v ozdravně (1930).

Obr. 12
Léto 1932 ve vojkovické ozdravně.

Obr. 13
Ranní hygiena.

Obr. 14
Léto 1936. Děti a města odkud na pobyt přicestovaly.

Obr. 15
Na pískovišti.

Obr. 16
Letní pobyt v prázdninové osadě Srbce.

Obr. 17
Výdej stravy.

Obr. 18
Koupání a skotačení dětí.

7. III. 1948

ZPRÁVA O SOCIÁLNÍ PRÁCI.

Jméno sboru *Hodonín*....., sdružení *Moravsko-leské*.....
 Zpráva za *první*..... čtvrtletí 194.....

Zpráva tato budiž vyplněna a odeslána spolu se čtvrtletní zprávou koncem každého čtvrtletí do kanceláře sdružení. Sdružení vyplní rovněž tuto zprávu, ale uvede v ní souhrn všech sborů a odešle ji ihned jednotě.

I. Zpráva organizační.

1. Počet Tabit
2. Počet Tabit podávajících zprávy
3. Nových Tabit zorganizováno
4. Sborů bez Tabit
5. Počet sociálních tajemníků
6. Počet sborů a Tabit spolupracujících s Československým červeným křížem a pod.

II. Činnost.

1. Částí oděvu rozdáno *20*
2. Zhotoveno částí oděvu, šál, pokrývek a pod.
3. Zhotoveno párů papučí, bot a pod.
4. Obědů a jídel dáno *Kčs 1.060.-*
5. Pořádáním bazarů nebo jinými prodeji získáno *Kčs*
6. Dárkových kolekcí rozdáno při slavnostech
7. Kolika osobám poskytnuta pomoc ošacením, jídlom, palivem, léky atp. *700.-*
8. Kolika rodinám poskytnuta pomoc
9. Kolik zvláštních případů
10. Počet výtisků rozšířené literatury *za Kčs 1.740.-*
11. Kytic, květin darováno *za Kčs*
12. Počet hodin věnovaných práci v Tabitě, práci pro Tabitu, návštěvami nemocných a j. pomocnou službou *308*
13. Počet zajímavjících se skrze práci Tabity

III. Finanční.

1. Hotovost podle poslední zprávy v Kčs
2. Obnos vydělaných nebo jinak přijatých peněz za celé čtvrtletí *800.-* Kčs
3. Vydáno za celé toto čtvrtletí Kčs
 - a/ Pro chudé členy sboru Kčs
 - b/ Pro jiné /ne členy/ *na pomoc* Kčs *500.-*
 - c/ Pro místní potřeby sboru nebo školy Kčs
4. Hotovost ke konci čtvrtletí Kčs *300.-*
 /Musí se shodovat s příští zprávou./

Jméno a adresa odpovědného za oddělení sociální práce: *Djina Kolunmil*

Obr. 19
 Zpráva o sociální činnosti sboru Hodonín za první čtvrtletí roku 1948.

Obr. 20
Brigáda sboru adventistů z Hradce Králové (1950).

Obr. 21
Předání včelstev panu Pelcovi v Kuřivodech.
(stojí uprostřed)

Obr. 22
Logo humanitární organizace ADRA.

12 ABSTRAKT

Čák, Csaba. Charitativní péče v dějinách adventismu na území českých zemí. České Budějovice 2011. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra církevních dějin. Vedoucí práce ThDr. Rudolf Svoboda, Th.D.

Klíčová slova: Církev adventistů sedmého dne, Dějiny Církve adventistů sedmého dne, Dějiny adventismu, Millerismus, Charitativní péče, Tabita, Spolek pro péči o zdraví, Adventistická nadace pro pomoc a rozvoj-ADRA.

Diplomová práce se zabývá dějinami charitativní péče v historii adventismu u nás. Uvádí základní informace o původu, vývoji a teologických důrazech adventismu ve vztahu k tématu charity a stručně popisuje dějiny adventismu v českém prostředí. Dále se věnuje charakteristice jednotlivých oblastí sociální, charitativní a humanitární péče, kterou v průběhu času adventisté v České republice provozovali. Popisuje chudinské pokladny, práci kroužků Tabita, informuje o lékařích vyslaných do zahraničí, dále se věnuje činnosti dětských ozdravoven a Spolku pro péči o zdraví. Také podává informace o práci české pobočky humanitární organizace ADRA a pastorační péči adventistů.

13 ABSTRACT

Čák, Csaba. Charity work in the history of Adventism in the Czech lands.

Key words: Seventh day Adventist church. History of the Seventh day Adventist church. History of Adventism, Millerianism, Charity care, Tabita, Association for health care, ADRA.

The thesis deals with the history of charity work among Seventh day Adventists in the Czech lands. It presents basic information about the origins, progress and theological emphasis of Seventh day Adventists concerning the charity work. It shortly describes the history of Adventism in the Czech lands. The second part is focused on each form of social, charitable and humanitarian care that was provided by the Seventh day Adventists in the Czech Republic. In addition, it describes poverty reduction as well as work in the Tabita social groups. Information is also provided about the medical missionary ministry, work of the summer children health camps and the Association for health care. The last part of the thesis is aimed at basic information about the Czech office of the Adventist development and relief agency and pastoral care among the Adventists.